БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой,
Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 93 (8925)
АПРЕЛИИН 21
ВТОРНИК
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ПОЛИНУУД ДЭЭРЭҺЭЭ

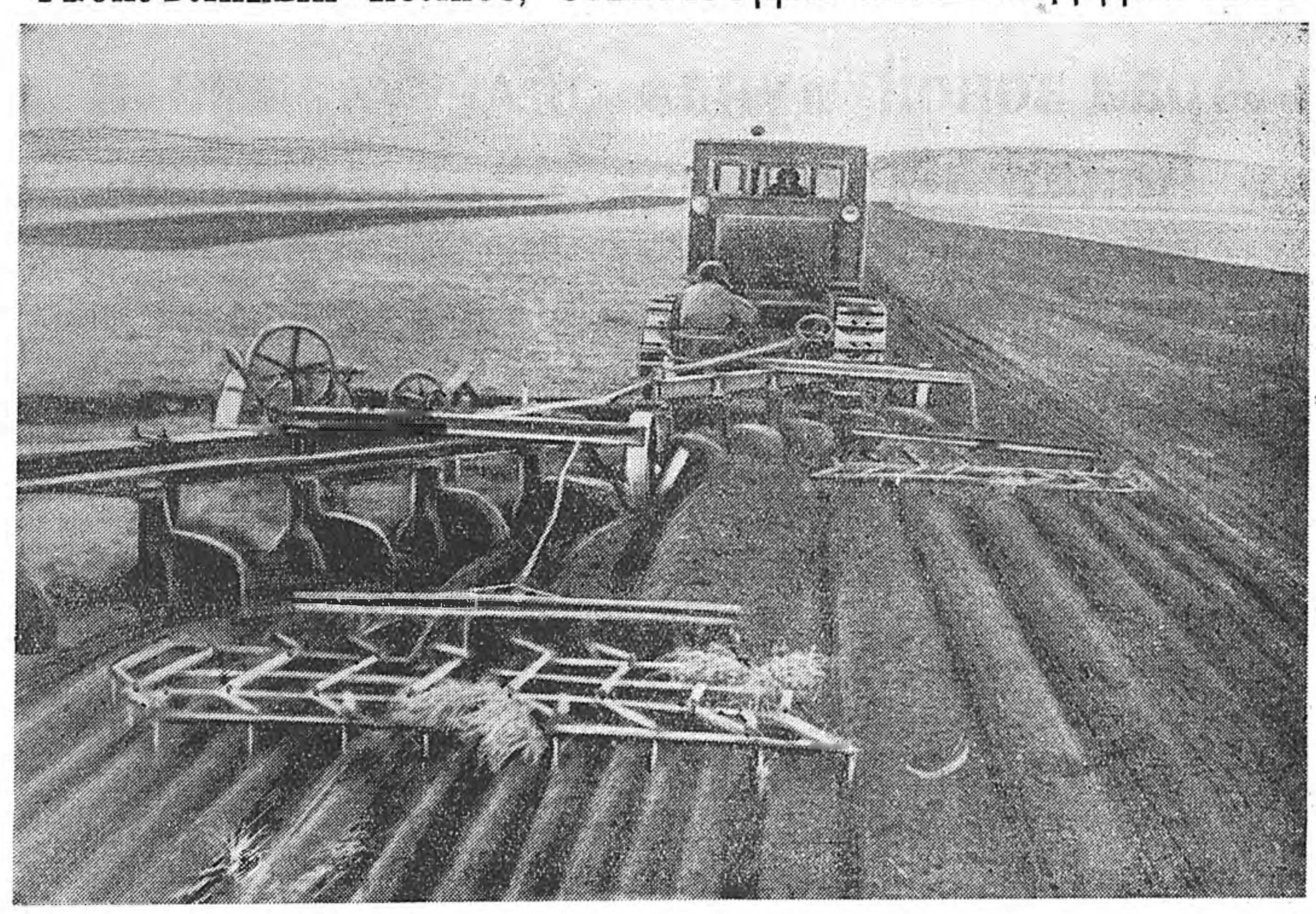

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой нэгэдэхи комплексно бригадын тракторист Соёл Омогтуев прицепщик Соломон Цырсторов хоёр газар хахалжа ябана.

Б. Цыремпиловэй фото.

Город, тосхонуудаа набша намаагаар бүрхөөе

...оймнай город болон хүдөө ...удта, хүдэлмэришэдэй посё...та барилгын хүдэлмэри ...р эрхилэгдэжэ, жэл ерэхэ ...хэл шарайнь танигдашагүй ...роо хубилна. Республикы... городуудта байрын олон даб...рнүүд бодхоогдожо, шэнэ ..., талмайнууд бии бо-... Тиихэдэ колхоз, сов-...аймнай центрнүүд болбо-...тухэлтэй болгогдожо бай-...дэ бүгэдэ хадаа ажалшадай ...альна ажабайдалые улам ...руулха, ажаһуудалыень бүри ...рна болгохо хэрэгтэ парти...тельсгвымнай саг үргэлжэ ...ал табижа байдагые гэршэл-...уу.

...од болон хүдөө нютагуудай ...нуудые ногооруулга ажалша-...ультурна ажаһуудалда ехэ уд-...артай. Тиимэһээ мүнөө ха-... урин дулаанай эхилээд бай-... үйлсэ, талмай, сад сэсэрли-... модо тариха хүдэлмэриие ...эй гуримтайгаар үнгэргэхэ ...рэбэ.

...-Удэдэ модо таридаг ажахы ...еленхоз) жэлһээ жэлдэ үйлсэ-...е ногооруулгаар горьтойхон ...мэри хэдэг. Хабарай сагта ур-... байһан модонуудай үлүү мү-...е тайрахаһаа эхилээд, үйлсын ... соогуур сэсэг тариха хүрэтэр ...умэн хэгдэдэг. Намарай сагта ... олоор таригдадаг болонхой.

...до тарилга гансахан гэродууд-...эшэ, харин хүдөө нютагуудта, ...нуудай центр, РТС, совхоз, ...озуудта үргэнөөр үнгэргэгдэхэ .... Энэ талаар Баргажанай ай-... Үүрэгэй ажалшадай депута-...ай сельскэ Совет жэлһээ жэлдэ ...бэшэ хүдэлмэри ябуулдаг. Тос-... үйлсэнүүдтэ модо, сэсэгүүдые ...ха тушаа асуудал сельсоведэй ... дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тус-...эмжээ-ябуулга хараалагдан-... Тиигэжэ энэ хэрэгтэ һургуу-...ухибүүдые, гэрэй эзэн эхэнэр-... болон бусадые олоор хабаа-...даг байна. Эмхидхэлэй иимэ ...мэриин ашаар Үүрэг тосхоной ...энүүдтэ зунай сагта набшаһа ...агаар баян уляангир, хуһан ...нууд найган надхан байдаг, ...уудай сонхо доогуур мойһоной, ...эй эшэнүүд сэсэглэжэ, хангал-... һайхан үнэрөөр анхилжа бай-...аятай.

...дарын аймагай комсомолой ор-...заци урда жэлнүүдтэ культур-...ажаһуудалай энэ асуудалда ехэ ...рал хандуулдаг байһан юм. За-...ууд болон һурагшадай хүсөөр ...агай центрын сад сэсэрлигтэ ... модон һуулгагдаһан байна.

...род болон тосхонуудые ногоо-...лгаар зарим тэды иимэ хүдэлмэ-...хэгдэжэ байбашье, республика ...рнай бүхы дээрээ энэ асуудал муугаар шиидхэгдэнэ. Аймаг бүхэн-дэ экономическа талаараа баян, бэхижэһэн колхозууд олон бии. Теэд тэдэ колхозуудай центрые ногооруулхын түлөө тэмсэлэй ябуулагдадаггүй байһаниинь гэмшэлтэй. Тэрэшэлэн олонхи аймагуудай центртэ набшаһата модо тарилгаар, үйлсэ, талмайнуудые ногооруулгаар мүртэй юумэн хэгдэнэгүй.

Кяхта городой элһээр баян, шоройй тооһоор элбэг байдагынь эндэхи ажалшадта үнинэй мэдээжэ. Гэхэтэй хамта, городойнь коммунальна ажахын таһаг, аймгүйсэдкомшье энэ асуудалые хэрэгсээдэггүй, городойнгоо үйлсые ногооруулха гэжэ оролдодоггүй байһаар. Харин хэдэн жэлэй урда тээ таригдаһан хуһад үйлсын дундуур эндэ тэндэ харагдадаг.

Энэ городтэ үйлсэнүүдые ногооруулха арга боломжо ехэ бии. Һургуули, техникумүүд, предприяти болон эмхи зургаанууд хэды олон бэ? Гансахан һурагшадай, багшанарай эмхи зургаануудай залуушуулай хүсөөр хабар, намарай үедэ ехэ юумэ хэжэ болохоор. ВЛКСМ-эй айком городоо ногооруулгаар тусхай педели соносхоод, комсомолшууд, залуушуулые элсүүлээ һаа, горьтой туһа хүргэхэ байгаа.

Сэлэнгын, Хориин, Зэдын болон бусад зарим аймагуудта энэ асуудалаар мүртэй хүдэлмэри хэгдэнэгүй.

Республика доторнай гурбан жэлэй соёлой добтолгын соносхогдоһоор нилээд саг үнгэржэ байна. Эгээл энэ үедэ, соёлой добтолгын уряа доро колхоз, совхозуудай һуурин газарнуудые, аймагай центрнүүдые ногооруулхын түлөө тэмсэл ябуулхада таарамжатай.

Гараха май һарын эхеэр набшаһата модо һуулгаха саг эхилхэнь гээшэ. Сомоной Соведүүдэй, ВЛКСМ-эй айкомуудай, аймгүйсэдкомуудай коммунальна ажахын таһагай хүтэлбэрилэгшэд энэ үедэ эдэбхи үүсхэл гаргажа, һуурин газарнуудые ногооруулха талаар недели үнгэргэхэ, тэрээндэ хүнүүдые олоор хабаадуулха уялгатай. Тиигэхэ зуураа, таригдаһан модоной хойноһоо харууһалха (уһалха, хорёолхо) хүдэлмэри һайнаар эмхидхэхэ шухала. Ногооруулгын хүдэлмэри гансахан модо тарилгаар хизаарлагдаха бэшэ, үйлсэнүүд, талмай, паркнуудта гоё һайхан сэсэгүүд таригдаха зэргэтэй.

Нүхэд комсомолшууд, залуушуул, бүхы һургуулинуудай һурагшад! Гурбан жэлэй соёлой добтолгодо хабаадалсангаа горэд, тосхонуудайнгаа үйлсэнүүдые ногооруулхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсагты!

КНДР-ЭЙ АРАДАЙ ДЭЭДЭ СУГЛААНАЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ ЦОЙ ЕН ГЕН МОСКВАҺАА МОРДОБО

Корейн Арадай-Демократическа Республикын Дээдэ Суглаанай Президиумэй Түрүүлэгшэ Цой Ен Ген КНДР-эй гүрэнэй бусад ажалябуулагшадтай хамта Советскэ Союзда хоёр долоон хоногто хани ёһоор айлшалаа. Нүхэр Цой Ен Ген СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай уряалаар ерэһэн байгаа. Аха дүү арадай түлөөлэгшэд Москваһаа гадна, Узбекистан, Грузи, Крымэй Урда эрье, Сталинград болон Ленинградта хүрэжэ, хаа хаанагүй халуунаар угтагдаһан байна. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевтой, советскэ бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй хүндэтэ айлшан уулзаһан, колхозууд болон промышленна предприятинуудаар ябаһан байна.

Нүхэр Цой Ен Ген болон тэрээнтэй хамта ябалсагшад апрелиин 18-най үглөөгүүр Москваһаа Берлин ошохоёо мордобо. Тэдэнэр Германиин Демократическа Республикада хани ёһоор айлшалхаяа ошоо.

Нүхэд А. Б. Аристов, Ф. Р. Козлов, Н. А. Мухитдинов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Ю. И. Палецкис, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко болон бусад Корейн Арадай-Демократическа Республикын Арадай Дээдэ Суглаанай Президиумэй Түрүүлэгшые мордохуулхаяа Внуковска аэродром дээрэ ерээ.

Корейн Арадай-Демократическа Республикаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Ли Син Пхар, Германиин Демократическа Республикаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Иоганнес Кениг, дипломатическа түлөөлэлгын гэшүүд, посольствонуудай хүдэлмэрилэгшэд, советскэ болон гадаадын оронуудай журналистнууд аэродром дээрэ байлсаа.

Нүхэр Цой Ен Ген аэродром дээрэ ерэмсээрээ хүндэлэлэй харуулай начальнигай рапорт хүлеэн абаһан байна. Корейн Арадай-Демократическа Республикын болон Советскэ Союзай гүрэнэй гимннүүдэй ирагуу аялган зэдэлээ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Ю. А. Палецкис КНДР-эй Арадай Дээдэ Суглаанай Президиумэй Түрүүлэгшэ Цой Ен Ген хоёр үгэ хэлэһэн байна. Корейн Арадай Демократическа Республикын гүрэнэй ажал-ябуулагшад аэродром дээрэ суглараһан олон зуун москвагайхидтай, советскэ хүтэлбэрилэгшэдтэй, хариин гүрэнүүдэй дипломадуудтай ябахынгаа урда тээ хани ёһоор гараа барилсаа. Корейн айлшадай һууһан самолёт хани ёһоор агаарта ниидэн гараа.

Нүхэр Цой Ен Гентэй хамта КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшын орлогшо Хон Мен Хи, КНДР-эй Арадай Дээдэ Суглаанай Президиумэй секретарь Кан Рян Ук, КНДР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Ли Дон Ген болон бусад Берлин ошолсохоёо мордолсоо.

КНДР-һээ ГДР-тэ байдаг элшэн сайд Пак Ир Ен болон ГДР-һээ КНДР-тэ байдаг элшэн сайд Рихард Фишер тэдэнтэй хамта Берлин ошохоёо мордолсоһон байна.

(ТАСС).

Тарилгада хүсэд бэлэмди

Мүнөө жэл Баргажанда урдынхиһаа эртэ дулааржа, хуурай һалхигүй, шииг нойтоор элбэг хабар ерээ. Энэ ургамалай ургахада таатай байханьлабтай.

Тиигээдшье энэмнай агууехэ долоон жэлэй түрүүшын хабар ха юм. Энээниие һайса ойлгоһон механизаторнууд болон колхознигууднай мүнөө хабар хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар ажаллажа, тарилга хаһа саг соонь, эрхим шанартайгаар хэхэ зорилготой. Ехэнхи тарилгамнай Хүнтэйн уһалагдадаггүй талада хэгдэдэг юм. Эндэ газарай хүрьһэнэй шииг нойтоёо табяагүй байхада, богони болзорто тарилга үнгэргэхэ гээшэ шиидхэхы удхатай.

Тиимэһээ манай колхоз тарилгадаа һайнаар бэлдэжэ байна. Мүнөө газараа борнойлжо, хүрьһэндэ шииг нойто барижа эхилээбди. Шэниисэ, хара таряае 6—7 хоног соо, мүн оройн тарилгые майн 15 болотор дүүргэхээр түсэблэгдэнэ.

Мүнөө хабар колхознай 1677 гектар ороһо таряа, 563 га тэжээлэй ургамалнуудые, тэрэ тоодо 200 гектар кукуруза тариха.

Бүхы трактор, машинануудай һайнаар заһабарилагдажа, газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ агрегадууд гүйсэд бэлдэгдээ. Ороһо таряа тариха 4 агрегат бии. Агрегат бүхэндэ ахалагша сеялкэшэнээр комбайнернууд хүдэлмэрилхэ юм. Энэ ушарта тарилгын шанар һайжарха болоно. Юундэб гэхэдэ, мүнөө тарилга хэһэн газараа комбайнернууд намар өөһэдөө хуряаха байна.

Үнгэрэгшэ жэл колхознай трактор, машинануудые худалдажа абаад, өөрын хүсөөр тарилга хэжэ, ороһо тарянай муу бэшэ ургаса хуряаһан байгаа. Тарилгын бүхы газарай гектар бүриһөө 11 центнер ороһон абтаа һэн. Иигэжэ өөһэдтөө хүсэд хүрэхэ үрэһэ хаажа шадаа һэмди. Мүнөө үрэһэмнай тарилгын шанарта хүргэгдөө. Манай эндэхи эрхэ байдалда таараһан «лютесценс—62», «Онохойская—4», «Селенгинская» гэжэ сортовой үрэһөөр тарилга хэгдэхэ. Энэ жэл бүхы тарилгаяа хэрээһэлүүлэн тарихабди.

Урда жэлнүүдтэ тэжээлэй ургамалнуудта, илангаяа кукурузада зохихо анхарал хандуулагдадаггүй байгаа. Энэ алдуугаа мэдэржэ, 1959 ондо кукурузын үндэр баян ургаса ургуулхын түлөө шангаар тэмсэжэ эхилээбди. Агрономууд нүхэд В. Доржиев Б. Цыбикова хоёрой даажа байһан звенонууд тарялангай гектар бүридэ 30 тонно наг шэбхэ гаргаад, газараа уһалха гэжэ байнхай. Кукурузын үрэһэн, газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ трактор, машинанууд звенонуудта тушаагдажа үгтөө. Эдэ үдэрнүүдтэ кукурузашад машина, зэмсэгүүдээ дахин нарибшалан шалгажа, агротехникэ шудалжа байна.

Тарилгые эрхим бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэхэ талаар социалистическэ мүрысөөн механизатор, колхознигуудай дунда үдэр бүхэндэ эршэдэнэ. Хабарай тарилгада шалгараһан механизаторнууд, кукурузашад болон сеялкэшэдые урмашуулха гурим правлени, партийна эхин организаци баталан абаа.

Иигэжэ тарилгаяа агротехническэ заабариин ёһоор үнгэргэжэ, ургасын хойноһоо саг дарыдань харууһа эмхидхээд, долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ тарялангай гектар бүриһөө 13—14 центнер ороһо таряа, 300 центнер кукурузын набша намаа абаха зорилго табинхайбди.

Г. Цыренов,
Баргажанай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой агроном.

Үрэһэн сэбэрлэгдээгүй байһаар

Һаяхан Кабанскын аймагай механизаторнуудай суглаан боложо, энэ жэлдэ үндэр баян ургаса хуряаха гэһэн түнхэнэйхидэй уряа тэндэ һайшаан дэмжэгдэбэ. Кабанскынхид энэ уряадань харюу болгон, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа. Тэдэнэр байгша ондо тарилгын газарай гектар бүриһөө дунда зэргээр 13 центнер ороһо таряа, 400 центнер кукурузын эшэ набшаһа, 120 центнер овощь, 110 центнер хартаабха хуряахабди гэжэ мэдүүлээ.

Аймагай колхозууд болон механизаторнууд энэ уялгаяа дүүргэхын тула мүнөөнһөө эршэмтэйгээр ажаллажа оробо. Кабанскын механизаторнууд эртын тарилга 7 үдэр соо хэжэ дүүргэхэнь. Тиихэдэ түнхэнэйхидэй жэшээгээр түрүүшынхёэ аммиагтай уһа эндэ хэрэглэгдэхэ юм. Мүнөө 490 тонно аммиагтай уһа зөөгдэжэ, бэлдэгдээ. Тэрэшэлэн энэ уһые газарта шэнгээхэ тусхай агрегадууд түхеэрэгдэжэ байна.

Кабанскын механизаторнууд машина, тракторнуудаа һайнаар заһабарилжа, тарилгада түгэс бэлдэһэн юм. Тиимэһээ мүнөө тарилгаяа эмхитэйгээр эхилжэ, газараа хаһа сагтань борнойлжо байна. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 1150 гектар пар борнойлогдоо. Тиихэтээ хамта 120 гектар газарта суперфосфат тараагдаа.

Гэбэшье Кабанскын зарим колхозууд үрэһэ хүрэнгээ муу шанартайгаар бэлдээ. Илангаяа Сталинай, Кировэй нэрэмжэтэ, «Кабанский» колхозуудта үрэһэ хүрэнгэнь гүйсэд сэбэрлэгдээгүй байһаар. Жэшээлхэдэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо бүхы үрэһэнэйнь 94—96 процент тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй байһаар. Дурсагдаһан колхозуудта үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэхэ, шанаржуулха хүдэлмэридэ колхознигууд олоороо хабаадуулагданагүй.

Хэрбээ эдэ үдэрнүүдтэ үрэһэ хүрэнгээ һайса сэбэрлэжэ абаагүй юм һаа, тарилгаяа хожомдуулжа, бэрхэтэйхэн байдалда орохоёо байһанаа мартажа болохогүй.

П. Астраханцев.

Кукурузашадай семинар

Һаяхан Ториин аймагай хүдөө ажахын инспекци колхозуудай агрономуудые, кукуруза тариха звенонуудай хүтэлбэрилэгшэдые, сеялкэшэдые, трактористнарые суглуулжа семинар үнгэргэбэ. Энэ семинар дээрэ «Кукуруза зүбөөр тарижа ургуулха тухай» инспекциин главна агроном нүхэр Фомин, «Улаан Бургалтай» колхозой кукурузашадай дүршэл тухай тус колхозой агроном нүхэр Братущенко дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ, «Кукурузын тарилгада ямар харууһа хэрэгтэйб» гэһэн лекци нүхэр Тимошенко уншаба.

Һүүлээрнь хоёр үдэрэй туршада семинарта хабаадагшад «Коммунизм» колхозой поли дээрэ гаража, зүб квадрадуудые гаргаха аргануудтай танилсаа.

Семинарай һүүлээр кукурузашадай звенонууд поли дээрээ наг шэбхэ гаргажа байна.

Д. Аюшеев.

СССР-эй спортивна бүлгэмүүдэй, организацинуудай союзай бүхэсоюзна түрүүшын конференци дүүрэбэ

...СР-эй спортивна бүлгэмүүд ... организацинуудай союзай бү-...юзна түрүүшын конференци ап-...ин 18-да хүдэлмэреэ дүүргэбэ. ...СР-эй спортивна бүлгэмүүд ... организацинуудай союзай зо-...онууд тухай тогтоол конферен-... баталан абаа, союзай Устав ба-...а.

...бшэхэ зүйлэйнгөө гурбадахи ...ые хаража үзөөд, СССР-эй ...тивна бүлгэмүүд болон органи-...нуудай союзай Центральна Со-...е 137 хүнһөө делегадууд һун-... байна.

...оветскэ олон миллион физкуль-...игууд болон спортсменүүдэй ... Советскэ Союзай Коммуни-...ескэ партиин Центральна Ко-...етэ эльгээгдэхэ амаршалгын ... конференцидэ хабаадагшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

**

СССР-эй спортивна бүлгэмүүд болон организацинуудай союзай Центральна Соведэй нэгэдэхи пленум болоо.

СССР-эй спортивна бүлгэмүүд болон организацинуудай союзай Центральна Соведэй түрүүлэгшээр Н. Н. Романовые пленум һунгаа.

Түрүүлэгшын орлогшонороор нүхэд Д. В. Постников, Е. И. Валуев, М. М. Песляк, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь Э. К. Беман, ВЦСПС-эй секретарь А. И. Шевченко һунгагдаһан байна.

СССР-эй спортивна бүлгэмүүд болон организацинуудай союзай Центральна Соведэй президиум һунгагдаа. (ТАСС).

Дүрбэ миллион шүүбэри

...9 оной шүүбэритэ лотерейн ...эхи гаргалга) тираж апре-... 18-да дүүрэбэ. Түмэр замша-...ультурын байшангай зал соо ...ай комиссиин заседани-... болодог байгаа. Энэ зал соо ...н удэрэй турша соо хүн зэн ...олоор сугларлаг байба.

...ита дээрээ 75 миллион түхэри-... дүрбэ миллион шүүбэри тиражай үедэ буугаа. Шүүбэридэ тудаһан эд хэрэгсэлнүүдэй дунда хүнгэн автомашинанууд, мотоциклнууд, ковёрнууд, телевизорнүүд, фотоаппарадууд болон бусад үнэтэ зүйлнүүд бии.

Шүүбэриин таблица һаяын үдэрнүүдтэ толилогдохо.

(ТАСС).

Эрхим хонишодой үүсхэл

Үбэлэй янгинама хүйтэнэй үнгэрһөөр нилээд үни болобошье, саһа бордоһотой, һалхитай хүйтэн үдэрнүүд үзэгдэдэг гээшэ. Тиибэшье апрель һарын гараһанһаа хойшо Хэжэнгэ Худанай хада гүбөө, тала дайда халюурма хур хагдаяа дэлгээн, адууһа малай бэлшэхэдэ таатай зохид болонхой.

Эдэ үдэрнүүдтэ эндэхи Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Хэжэнгын гол гэжэ газарта байрладаг ахалагша хонишон Цынгэ Буянтуевай отарынхид эхэ хонидоо хада гүбөөгэй шэмэтэй һайн хагданда, зелёнко, ороһо тарянай һуурида шадамар бэрхээр адуулжа, шадал тамирыень нэмээхын түлөө оролдоно. Энэ отарада хамта 360 эхэ хонид харууһалагдажа, үнгэрэгшэ үбэлдөө тэдэнһээнь 320 гаран хурьгад абтаад, бултадаа бүрин бүтэн түлжүүлэгдэжэ байна. Мүнөө зарим хонидынь апрель соогуур түрэхэ юм. Нёдондо отарынхид өөһэдынгөө хүсөөр хамта 300 гаран центнер эрхим шанартай үбһэ сабшажа бэлдээд, тэрэнээ үбэлэй хүйтэндэ хонидтоо бардам эдюулжэ ондо ороо һэн.

— Нүхэр Буянтуевай отарынхид хони, хурьгадаа үдэр бүри хангалгатай һайнаар харууһалжа, эдеэлүүлжэ байһанай ашаар, энэ жэлдэ нэгэшье толгой хони, хурьга гарзалуулангүй, шадал тамир һайнтайгаар үбэлые үнгэргөө. Мүн үбһэ тэжээлээшье зүбөөр гаргашалаа юм,—гэжэ артелиин партийна эхин организациин секретарь нүхэр Д. Жамсаранов хөөрэнэ.

Олон жэлдэ хонин ажалда хүдэлжэ, баян дүй дүршэлтэй болоһон хонишон Цынгэ Буянтуев хонин һүрэгөө зунай сагта хүхэ ногоондо үглөөгүүр эртэ гаргаад, үдэшэ орой болотор адуулжа, үдэртөө оло дахин уһалдаг, хура бороодо тэдэнээ дээрэ халха нэмэри газарта байлгадаг заншалтай.

— Урзанда жэлдэ колхоздомнай үбһэ тэжээл хоморшог байжа, хониднай туранхай байгаад, ороондо хожомдожо ороо һэн. Тиимэһээ нёдондо хонидоо олоор хэнзэлүүлжэ шадаагүйбди. Тиибэшье һаа байгша ондо зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга абахабди. Харин ерэхэ жэлдэ хонидоо үбэл эртэ түрүүлхын тула, тэдэнээ тобир тарган байлгаад, июль-август сэогуур ороондо оруулха зорилготойбди. Тиигээд саашадаа хонидойнгоо олонхиие хэнзэлүүлхэ һанаатайбди. Тиигэбэл, отарынгаа зуун эхэ хонин бүриһөө 150-һаа үсөөн бэшэ хурьга абадаг болохо арга манда бии,—гэжэ нүхэр Буянтуев бата найдамтайгаар хөөрэнэ.

Гадна тус отарынхид хонидойнгоо үүлтэрые һайжаруулхын тула эхэ хонидоо эрхим үүлтэрэй, һайн хусын үрөөр искусственна аргаар үрэжүүлдэг болонхой.

Хонидтоо шэмэтэ тэжээл горьтойгоор эдюулжэ, тэдэнээ ерэхэ жэлдэ тобир тарган байлгахын тула мүнөө хабартаа отара шадараа 2 гектар газарта кукуруза, мүн 2 гектарта зелёнко тарихаар шиидэнхэй. Эндэхид кукуруза тариха үрэжэл һайнтай газар шэлэжэ олоод, тэндээ 60 шахуу тэнно хониной хур шэбхэ зөөгөөд, мүн Хэжэнгэ голһоо һубаг канаваар уһа гаргажа, һайрам тогтоогоод, газараа уһалжа эхилэнхэй. Тэндэһээ гектар бүриин 200—250 центнер ургаса абаха зорилго урдаа табина.

Энэ жэлдэ хони, хурьгадтаа һайн типовой байра барихаар хараалаад, отарые даагша нүхэр Буянтуев тэрэнэйнгээ барилгын модо бэлэдхэлгэдэ өөрөө эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Энэ отарада Цынгэ Буянтуевтай хамта тэрэнэй хани нүхэр Бальжима Аюшеева, Дыжидма басаганиинь бултадаа эбтэй эетэйгээр ажалладаг юм. Нүхэр Буянтуевай бүлэ үнгэрэгшэ жэлдэ 1800 ажалта үдэр оложо, гансахан мүнгөөр 5000 түхэригэй олзо абаа һэн.

Тиигэжэ эдэ эрхим хонишодой отарынхид коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэн, ажал хүдэлмэридөө амжалта туйлан, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. Дыжидма басаганиинь ажаллажа байгаад, үдэшын һургуулида һуралсажа, 10-дахи класс дүүргэжэ гаранхай.

П. Содбоев.

Арад зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һонирхолтойгоор, ойлгосотойгоор ябуулха

☆ ☆

Ц. ОЧИРОВ, КПСС-эй обкомой секретарь

☆ ☆ ☆

«Сталинска областиин ажалшадай дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэриин ямараар ябуулагдажа байһан тухай, тэрэниие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолтой дашарамдуулан областиин партийна организациин зорилгонууд» гэһэн асуудалые КПСС-эй областной комитедэй VIII пленум зүбшэн хэлсээ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ областиин парторганизациин ябуулжа байһан нийтэ-политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэлые согсолон хараад, КПСС-эй обкомой Пленум горьтойхон дутагдалнуудые элирүүлжэ, партиин ЦК-гэй тогтоолой ёһоор, партийна организацинуудай зорилгонуудые тодорхойлоо.

Һүүлэй үедэ, КПСС-эй XXI съездэдэ бэлэдхэлэй үедэ, илангаяа һүүлээрнь зоной дунда республикын партийна организациин ябуулдаг ойлгууламжын хүдэлмэри нилээд һайжарһан байна. Энэ хүдэлмэри үдэр үдэрэй байдалда тааруулагдажа, тодорхойгоор, коммунистическэ байгуулалтын шухала шухала асуудалнуудта харюусахаар ябуулагдана. Зоной дунда ябуулагдадаг ойлгууламжын хүдэлмэридэ партийна, советскэ, профсоюзна, ажахын хүдэлмэрилэгшэд, тэрэшэлэн түрүүшүүл, инженернүүд, техникүүд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хабаададаг болоо..

Партиин хэдэ хэдэн айкомууд зонниие хүмүүжүүлхэ, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ шэнэ шэнэ онол аргануудые хэрэглэдэг болобо. КПСС-эй Кударын айкомой хүдэлмэриин дүршэлдэ анхаралаа хандуулхаар. Эндэ культбазанууд олоороо хүдэлдэг болоно, хүдөө нютагуудта хүмүүжүүлгын, соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха гол газар, социалистическэ удхатай шэнэ ёһоной байра байдал нэбтэрүүлхэ гуламтанууд болоһон байна. Һүүлэй үедэ эндэ түрүүшүүлэй найр зугаа, ямар нэгэн асуудалаар тусхай вечернүүд, нийтын харалга болон хиналта шалгалта, экономическа семинар болон конференцинүүд үнгэргэгдэдэг, амаи үгын журнал, экран дээрэ харуулагдадаг газетэ гаргагдадаг болоо. Зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхада һонирхолтойшье, таарамжатайшье шэнэ арганууд гэжэ тэдэниие тооломоор.

Эндэ һаалишадай найр зугаа ямараар эмхидхэһэнтэй танилсая. Энэ найр зугаада хабаадаха эрхэ олохо тусхай гуриим эртээнһээ зохёогдонхой. Хоёр һара соо 250 литрһээ бага бэшэ һү һааһан һаалишад хабаадалсаха гэжэ тогтоогдоһон байгаа. Һүүлээрнь һаалишад бүхы шадалаараа оролдоһон байна. Найр зугаада хабаадахын түлөө социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдээ. Мүрысөөндэ оролсоһон һаалишад найрай үдэр үмдэхэ гоё һайхан хубсаһануудыешье оёһон, зүүдхэлнүүдээ бэлдэһэн байна. Иигэжэ бэлэдхэл һайнтайгаар эмхидхэгдэһэн һаалишадай найр зугаа хүмүүжүүлгын, ойлгууламжын ехэ удхашанартай политическэ шухала хэмжээ-ябуулга боложо үнгэрөө.

Прибайкалиин партийна организацида аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлээр һайн дуранай киностуди бии болгогдонхой. Тэрэ киностуди түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр тунхаглана, дэлгэрүүлнэ. Энэ шухала хэрэг үүсхэһэн эдэбхитэд комплексно бага бригада болоод ажаллажа байһан модошодой хүдэлмэриие, дүй дүршэлыень һайнаар харуулан дамжуулһан байна. Хоёрдохи киножурнал дээрэ Кударын культбазануудай хүдэлмэриин дүршэл харуулагдаһа. Тэдэ журналнууд бүүлэгдаһаараашье, удхаараашье тусхай студинуудта гаргагдаһан зарим журналнуудһаа дутахаар бэшэ.

Улан-Удын партийна организациин хүдэлмэридэ баһал шэнэ һонирхолтой юумэнүүд олон. Хэдэ хэдэн предприятинуудта политическэ һонинуудые дуулгажа байха, лекци уншаха үдэрнүүд бии болгогдоо. Эдэ үдэрнүүдтэ партийна, советскэ, ажахын хүдэлмэрилэгшэд зонойнгоо урда гаража, политическэ һонинуудые дуулгадаг, лекци уншадаг байна. Иимэ лекторэй үдэрнүүд ПВЗ-дэ, шэлэй заводто, «Механлит» заводто, зооветинститутда болдог байдаг.

Тиихэдэ соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэри һонирхолтойгоор, яһа бүрээр ябуулагдадаг болоо. Паровозо-вагонно заводто культурын университет нээгдэбэ. Хоёр заняти үнгэргэгдэжэ, нэгэнинь КПСС-эй XXI съездын хүдэлмэриин дүнгүүдтэ зорюулагдаһан, нүгөөдэнь «Хүгжэмые яажа шагнахаб, ойлгохоб» гэһэн темээр болоһон байна. Майн 1-һээ КПСС-эй горкомой политическэ гэгээрэлэй Байшанда баһа иимэ культурын университет нээгдэхэнь. Тэндэ 500 шахуу хүн лекци шагнаха. Тэрэшэлэн мяханай комбинадта, сэмбын фабрикада, шэлэй заводто культурын университет нээгдэхээр түсэблэгдөө.

Һайшаалтай элдэб вечернүүд, уулзалганууд—асуудалда харюу үгэхэ вечер, наһажаал хүдэлмэришэдтэй, үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй уулзалга, пенсионернүүдэй, гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй, басагадай, албанда суугтаа ябаһан нүхэдэй уулзалганууд үнгэргэгдэдэг болонхой.

Агитаторай һургуулинууд аша үрэ ехэтэй байһанаа харуулаа. Кударын аймагта эмхидхэгдэһэн агитаторай һургуули жэшээ болохоор. Тэндэ жэл соо һуралсал ябуулагдаха юм. Мүнөө энэ һургуулида КПСС-эй XXI съездын материалнууд шудалагдажа байнхай.

Зоной дунда ябуулагдадаг ойлгууламжын хүдэлмэриие һэргээхэдэ арад зоной ажалай болон политическэ эдэбхи үүсхэл дээшэлбэ. Предприятинуудай коллективүүд долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо байна. Долоон жэлэй бүри түрүүшын жэлдэ малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ гэһэн уялга хүдөө ажахымнай хүдэлмэрилэгшэд абаа. Коммунистическэ ажалай коллектив гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө хүдэлөөн хаа хаанагүй дэлгэрбэ.

Сталинска обкомой хүдэлмэри тухай КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолой гараһанай һүүлээр, зоной дунда ябуулагдадаг нийтэ-политическэ хүдэлмэриие хаража үзэхэ зуураа, энэ тогтоол соо элирүүлэгдэһэн дутагдалнууд, мүн тэндэ хэлэгдэһэн заабаринууд бултадаа манай хүдэлмэридэ хабаатай гэжэ партиин обкомой пленум тоолобо.

Зоной дунда ябуулагдадаг ойлгууламжын хүдэлмэриин, энэ шухала хэрэгые партиин Улан-Удын горкомой, райкомуудай зүгһөө хүтэлбэрилгын гол дутагдалнууд юун бэ гэхэдэ, ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ элдэб арга, дүршэлнүүдые үргэнөөр хэрэглэхын түлөө тэдэнэр үсэд оролдолго гарганагүй, республикын хэдэ хэдэн партийна организацинуудта хэрэглэгдэжэ байдаг ойлгууламжын хүдэлмэриин һайшаалтай арга дүршэлнүүдые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тушаа эрид шууд хэмжээн абтанагүй. Ондоо аймагууд, илангаяа Улан-Удын районууд Прибайкалиһаа юугээрээ дутууб? Юугээрээшье дутуу бэшэ. Хэрбээ город тухай хэлэхэ болоо һаа, эндэ бүхы юумэн бии. Тэд горкомшье, райкомуудшье тэдэнэй дүй дүршэлые халан абаагүй. Ойлгууламжын хүдэлмэриин һайшаалтай арга дүршэлнүүдые суглуулха, шэнжэлжэ үзэхэһөө байха зарим айкомууд, тэдэнэй хүдэлмэрилэгшэд али бүхы юумые огто хэрэгсээнгүй гарадаг байна. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ үнеэдэй фермэдэ улаан булан бии юм. Ороһон хүнэй харахада яһала гэмгүй—ханаарнь уряа лозунгнууд хадагдаһан, хүдэлмэриин дүнгүүдые харуулһан самбар үлгөөтэй, столтой, тэрээн дээрэнь ном, журналнууд табяатай. Тэд фермын малшадай дунда хүнэй һонирхохоор ямаршье хүдэлмэри ябуулагдадаггүй байба. Тиихэ мүртөө уряа лозунгнуудынь алдуутай байба. Энэ улаан буланда нилээд олон хүн, тэрэ тоодо партиин айкомой хүдэлмэрилэгшэдшье ябаһан байна. Тэд тэдэнэй нэгэниншье улаан булангай хүдэлмэридэ анхаралаа табяагүй.

Эгээл шухала, мүнөө үеын, мүнөөдэрэй асуудалнуудта саг соонь харюусахаар ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхада, тэрэниие ажабайдалһаа гээгдүүлэнгүйгөөр, нягта холбоотойгоор ябуулхадал аша үрэтэй байдаг. Тэд энэ ушарые олохон партийна организацинууд хэрэгсээдэггүй байна.

Манай орон дотор боложо байһан шухала шухала юумэнүүд, гүрэн түрын байдал тухай асуудалнууд, парти, правительствын шиидхэбэринүүд хүдэлмэришэд болон колхознигуудта хододоо, саг соогоо ойлгосотой зохидоор, үнэншэмэ һайнаар тайлбарилагдадаггүй байна. Партийна, советскэ, илангаяа ажахын организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд политическэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг болобошье, тэдэнэй олохониинь өөһэдынгөө хүдэлмэришэдтэй, колхозниигуудтайгаа ёһотой һайн барисаагүй, тэдэнэйнгээ дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үдэр бүри ябуулжа байдаггүй зандаа.

Олохон ушарта ойлгууламжын хүдэлмэри юрэнхы дээрээ, халирхайгаар, миил ёһо тэдыдэ ябуулагдадаг, предприяти, колхоз, совхозой урда байһан тодорхой зорилготой холбогдодоггүй, дутуу дундануудые, бэрхэшээлнүүдые дабалгада шэглүүлэгдэдэггүй, тиимэһээ олонхи ушарта үйлэдбэриин зорилгонуудые бэелүүлгэдэ нүлөөгоо үзүүлдэггүй байна.

Хүдөөгэй зарим партийна организацинууд зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхадаа, абаһан уялгаа дүүргэлгэдэ гол анхаралаа хандуулдаггүй дээрэһээнь, тэдэниинь бэелүүлэгдэнгүй үлэшэдэг байна.

Манай эндэ ажалшадые, илангаяа залуушуулые хүдэлмэришэн ангиин революционно болон ажалай жэшээ дээрэ хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри һула байһаар. Октябрьска революцида, граждан дайнда, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадалсагшадтай, суута түрүүшүүлтэй уулзалганууд үсөөнөөр үнгэргэгдэнэ. Илангаяа ажалшадтай хүдэлмэри дээрэнь, һуудаг газартань уулзажа хөөрэлдэхэ арга муугаар хэрэглэгдэнэ. Гэтэр иигэжэ уулзажа байгаа һаа, хүн зонниие һонирхуулжа байһан шухала шухала асуудалнуудта саг соонь харюусаха, тэдэ асуудалнуудтань үнэн зүб, тодо һонор харюу үгэжэ байха, ажалшадай эрилтэнүүдтэ ходо анхаралтайгаар хандажа, саг соонь хэмжээ абажа байха арга олгоно бшуу.

Манай республикада, илангаяа Улан-Удэдэ, Кабанскын, Сэлэнгын аймагуудта үдэр һүнигүй ажалладаг олон предприятинууд бии. Тэд һүниин халаанай хүдэлмэрилэгшэд зүндөө тооной орхигдошонхой. Партийна, ажахын, профсоюзай, комсомолой хүтэлбэрилэгшэд һүниин халаанай үедэ ерэжэ, хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэдэггүй, тэдэнэй дунда ойлгууламжын шухала хүдэлмэри ябуулдаггүй байна. Үдэрэйшье халаанай хүдэлмэришэд сайлалгын үедэ, сулөөтэй байһан сагтаа, мүн станогойнгоо дэргэдэ өөһэдынгөө хүтэлбэрилэгшэдтэй тон үсөөнөөр харалсадаг байна.

КПСС-эй обкомой пленум илангаяа эдэ дутагдалнуудта анхаралаа хандуулһан байна. Политическэ хүдэлмэри заатагүй ямар нэгэн гэртэ, жэшээлхэдэ, клубта, али улаан буланда, тодорхой нэгэ үдэр хэгдэхээр хизаарлагданхай байхадаа, нүлөөгөө, аша үрээ гүйсэдөөр үтэнэгүй бшуу. Ойлгууламжын хүдэлмэри хаанашье, тааруул газартань ябуулжа байха хэрэгтэй. Иигээгүй хада зарим хүнүүд удаан сагай болзор соо политическэ нүлөөнэй газаа тээ үлэшэдэг.

Зарим газарта амаралтын үдэр, һайндэрнүүдтэ ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ анхарал табигданагүй. Иимэ үдэрнүүдтэ ажалшадай урда хүтэлбэрилхы нүхэдэй үгэ хэлэжэ байхань, наука, литература болон искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй зоноор уулзажа байхань, галмай, парк, сэсэрлигүүдтэ олоороо эмхитэйгээр сэнгэжэ, ой модон соо, уһа мүрэнүүдэй эрьеэр, байгаалиин үзэсхэлэн һайхан газарнуудта олоороо эмхитэйгээр ошожо байха ушарнууд үсөөн харагдадаг байна. Ородой үбэлэй һайндэр үнгэргэһэн заиграйнхидай дүй дүршэл дээрэһээ харахада, амаралтынгаа үдэрнүүдые, һайндэрнүүдые хүхюун сэнгэлигээр, ашатай туһатайгаар, хүмүүжүүлхы зорилготойгоор үнгэргэжэ болохо байна. Ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхадаа, арадай заншалнуудые хэрэглэжэ болохо, хэрэглэхэ шухалашье гэжэ энэ жэшээ харуулна. Жэлэй дүрбэн саг угталга, үдэшэлгэ арадай заншал байһаншье һаань мартагдана. Жэшээлхэдэ, бурядууд хабарай захалхада ехээр һайндэрлэдэг бэлэй. Сур харбаан, олоороо сэнгэлгэн, барилдаан, урилдаан, мори урилдаалга болодог һэн. Һайнаар бодожо үзөөд, мүнөө үнгэргэдэг механизаторнуудай, мал адуулагшадай, малшадай зүблөөнүүдые арадай заншал болгон, тэдээн дээрэ миил хүдэлмэриингөө дүнгүүдые гаргаха, зорилгонуудаа тодорхойлхо бэшэ, харин нам һуужа хөөрэлдэдэг, хүшэ бүхөө, шуумар бэрхэсэ үзэлсэдэг, жэшээлхэдэ, һээр шаадаг, дууша, хатаршаяа туршалсадаг болоходо яахаб? Тиигээ һаа, эдэ зүблөөнүүдые бүри һонирхолтой, аша үрэ, нүлөө ехэтэй болгохо байгаабди.

Харин һайнаар эмхидхээгүй, политическэ талаһаань хүтэлбэрилөөгүй һаа, ямаршье һайн юумые, һайн заншалые гутаажа болохо. Жэшээ болгон хэлэхэдэ, зарим газарта малшадай үдэрые ойлгууламжын, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха үдэр болгохын оронда архидалгын үдэр болгогдошодог байна.

Иимэрхүү хэмжээ-ябуулганууд урдаа ехэ зорилготойгоор—элсүүлхы, хүмүүжүүлхы, тодорхой зорилго бэелүүлгэдэ шэглүүлэгдэһэн, мүн архидаха, элдэб эсээр аашалха гэхэ мэтын үлэгдэлнүүдтэй тэмсэхэ зорилготойгоор үнгэргэгдэжэ байха ёһотой.

Совет хүнүүдые ажалша бэрхээр, хамтын ажабайдал, ажалда дуратайгаар, зонойнгоо урда ехэ уялгатай, социалистическэ интернационализмын, советскэ патриотизмын, коммунизмын үзэл сурталые нариинаар сахижа ябаха һургаалаар хүмүүжүүлхэ гээшэ идеологическа хүдэлмэриин шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ КПСС-эй XXI съезд заагаа. Энээнтэй хамта социалистическэ ажалай үнинэй суутай түрүүшүүлэй, коммунистическэ ажалай бригадануудай дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ гээшэ шухала удхашанартай болоно.

Хүнүүдэй ухаан бодолдохи капитализмын үлэгдэлнүүдтэй тэмсэхэ гээшэ ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ зорилгонуудай нэгэн болоно. Бурхан шажанда шүтэлгэһөө хүнүүдые хагасааха гээшэ нилээд бэрхэшээлтэй хэрэг мүн. Тиибэшье энэ асуудалда зохихо анхарал хандуулагданагүй. Элдэб үзэл үзэжэ, мэхэ гохо гаргажа, зонниие хуурамжа ябадаг зайгуулнууд зоной урда балшыса элирүүлэгдэнэгүй. Һүүлэй үедэ Түнхэнэй аймагта элдэб бөө удаганар, «хубилгаанууд» үзэгдэдэг болоо. Тэдэнэр ямар хүнүүд юм ааб гэжэ харахада, залхуу зайгуулнууд, архиншад, мэхэшэд байха юм. Тэд тэдээнтэй хэншье тэмсэнэгүй.

Иигэжэ коммунистнуудай хайша хэрэгээр, хамаагүйгөөр ябажа байдаг баримтые эрид шууд буруушааха, шажан мүргэлдэ эсэргүү шэглүүлэгдэһэн бүхы хүдэлмэри шангадхаха хэрэгтэй. Тиибэшье шажанда шүтэдэг хүнүүдые гомодхоожо, муушалжа, захиржа болохогүй. Энэ хүдэлмэридэ интеллигенци, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые үргэнөөр хабаадуулха шухала.

Мүн хамтын ажалые, нийтын гуримые тоохогүй, социалистическэ зөөри хулгайлха, архидаха, хулигаантаха, эдишэ абаха, аралжаа наймаа хэхэ гэхэ мэтын хорото үлэгдэлнүүдтэй тэмсэлдэ политическэ хүдэлмэрээ элсүүлхэ хэрэгтэй. Тэрэшэлэн буржуазна идеологиин элдэб үзэгдэлнүүдтэй эрид шууд тэмсэхэ, элдэб хоб жэб тараажа, хардажа, гүрдэжэ, худал хуурмаг, Совет засагта харша үгэ хүүр тараажа ябагшадые эрид шууд, зоримгойгоор элирүүлхэ хэрэгтэй.

Иимэ элдэб үлэгдэлнүүдтэй тэмсэхэдээ идеологическа хүдэлмэри шангадхахатаяа хамта арад зоной хүсые—нүхэрэй ёһоной суүд, арадай милициин дружина гэхэ мэтэнүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала. Элдэб хулгайшадай, хулиганнуудай, аралжаа наймаашадай, залхуу зайгуулнуудай шэбээлхэ, тэсэхэ аргагүйгөөр, зоной шоодбори болохоор хүдэлмэрээ ябуулха хэрэгтэй.

Соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулха ёһотой. Гурбан жэлэй соёлой доботолго соносхогдожо, олон нютагуудта клуб, библиотекэнүүд, кинотеатрнууд хүдэлмэрээ һэргээгээ, соёл культурын гэр байранууд баригдана, айлнуудта радио оруулагдана, тосхонууд ногоорулагдажа, болбосон түхэлтэй болоно.

Гэбэшье республика дотор, илангаяа Хориин, Заиграйн, Ториин, Иволгын аймагуудта соёлой доботолгын хэмжээ-ябуулганууд хангалтагүйгөөр бэлүүлэгдэнэ.

Гурбан жэлэй соёлой доботолгые һайнаар хүтэлбэрилдэг болохыень Культурын министерствые, облпрофсоведые, Улан-Удын горкомые, партиин айкомууд болон гүйсэдкомуудые, партийна, профсоюзна организацинуудые, тэрэшэлэн колхозой правленинүүдые КПСС-эй обкомой пленум уялгалаа.

Һая уранһайханай самодеятельностиин республиканска харалга болобо. Һайшаалтай зүйлнүүд олон байбашье, зарим газарта уранһайханай самодеятельностьдэ, жэшээлхэдэ, Зэдын, Байкало-Кударын аймагуудта анхарал табигданагүй, энэ талаар КПСС-эй XXI съездын табиһан зорилгонууд дүүргэгдэнэгүй гэжэ харуулаа.

Уранһайханай самодеятельностиин хүдэлмэридэ бурят дуу, хүгжэм, искусствын бусад һалбаринуудые хүгжөөхэ талаар горьтойхон дутагдалнууд бии байна. Бурят коллективүүдэй репертуарта шэнэ һонин зүйлнүүд нэмээгүй, городойхид ёохорһоо ондоо юушье харуулбагүй.

Республикымнай соёл культурын ажабайдалда ехэ удхашанартай литература, искусствын декада 1959 оной ноябрьда болохонь. Энэ декадада гансашье мэргэжэһэн коллективүүд—театрнууд, ансамбль, уранзохёолшод, уранзураашад бэшэ, харин бүхы республикаараа бэлэдхэхэ ёһотойбди. Энэ декадын үедэ уранһайханай самодеятельностииншье хүдэлмэри һайжаржа, эрхимэй эрхимүүдынь хабаадалсаха эрхэ олохо юм.

Культурын университедүүдые эмхидхэһэн КПСС-эй Улан-Удын горкомой, паровозо-вагонно заводой партийна комитедэй үүсхэлые, Ехэ-Куналей тосхоной уранһайханай самодеятельностиин дуунай кружогто хабаадагшадһаа арадай хоор бии болгоһон КПСС-эй Тарбагатайн айкомой үүсхэлые КПСС-эй обкомой пленум һайшаан дэмжээд, энэ дүршэлые дэлгэрүүлхэ, һайн дуранай арадай ансамбль, хоор, театрнуудые бии болгохо хүдэлмэрээ түргэдхэхэ, уранһайханай самодеятельностьдэ театрнуудай, филармониин, искусство болон литературын бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө ёһотой туһаламжа үзүүлхээр хэмжээ ябаха гэжэ Культурын министерствые, облпрофсоведые уялгалаа.

Харуулан ойлгуулха агитациие һайжаруулха хэрэгтэ обкомой пленум ехэ анхаралаа табиһан байна. Энэ шухала хэрэгэй гол дутагдал юуб гэхэдэ, орон доторнай боложо байгаа шухала шухала юумэнүүд саг соогоо харуулагданагүй. КПСС-эй XXI съездын болоһоор нилээд саг үнгэрбэшье, съездын материалнууд олон газарта харуулан ойлгуулха агитацяар дамжуулан тунхаглагданагүй.

Манай республикада ямар нютагта ямар яһатанай ажаһуудаг байһыень ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхадаа хододоо анхаралдаа абажа байха хэрэгтэй. Тэд зарим газарта түрэлхи хэлэн дээрэ политическэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгэй удхашанарые ойлгохогүй гү, али тоохогүй ябадал үзэгдэдэг байна. Бурят хэлэн дээрэ, илангаяа эвенк хэлэн дээрэ лекци, элидхэлнүүд тон үсөөнөөр уншагдана, мүн түрэлхи хэлэн дээрэ харуулан ойлгуулха агитаци эмхидхэгдэдэггүй байһаар. Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд суглаа, зүблөөнүүд дээрээ түрэлхи бурят хэлэн дээрээ хөөрэлдэжэ байдаг юм. Тэд энэ тосхондо бурят хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн нэгэшье уряа лозунг харахагүйт.

Арад зоной эрдэм гэгээрэл, соёл культура дээшэлжэ, бусад арадуудтал адляар бурядуудта ород хэлэн хоёрдохи түрэл хэлэниинь болошонхой. Энээгээрээ бидэнэр омгорходогшьебди. Зүгөөр түрэлхи хэлэн дээрэ хүдэлмэри ябуулха хэрэг, илангаяа съездын материалнуудые зондо гүнзэгыгөөр, ойлгосотойгоор тайлбарилха хэрэгэй бүри ехэ удхашанартай байһыень тоонгүй байжа болохогүй.

Тиимэһээ бурят хэлэн дээрэ лекци, элидхэлнүүдые үнгэргэхэ, хөөрэлдөө хэхэ, литература тарааха асуудал хододоо партийна органуудай анхаралда, хиналта, шалгалта доронь байха зэргэтэй.

Партийна организацинуудай, идеологическа эмхи зургаануудай, газетэ, радиогой зорилго юуб гэхэдэ, «Сталинска областиин ажалшадай дунда нийтэ политическэ хүдэлмэриин ямараар ябуулагдажа байһан тухай, тэрэниие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» гэһэн КПСС-эй ЦК-гэй, мүн КПСС-эй обкомой VIII пленумэй тогтоолые хүтэлбэри болгон, партиин ленинскэ хараа шугамай илан мандажа байһаниие гэршэлдэг совет арадай асари ехэ илалта, түйлалтануудай удха шанарые арад зондо гүнзэгыгөөр ойлгуулха хэрэгтэ, коммунизм байгуулгын асари ехэ арга боломжонуудые элирүүлгэдэ, КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ ажалшадые элсүүлхэ хэрэгтэ нийтэ-политическэ бүхы хүдэлмэрээ шэглүүлхэ шухала. Идейно-хүмүүжүүлгын, нийтэ-политическэ бүхы хүдэлмэри тодорхой, уг зорилготой байха, долоон жэлэй түсэбые, тэрэнэй түрүүшын жэлэй—1959 оной даалгабаринуудые дүүргэлгэдэ, үлүүлэн дүүргэлгэдэ ажалшадые элсүүлхэ, тэдэнэй оролдолго хүсэлые арьбадхаха шухала.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ябуулагдадаг ойлгууламжын хүдэлмэри 1959 оной ехэ уялгануудаа дүүргэлгэдэ, энэ жэлэй бэрхэшээлнүүдые амжалтатайгаар дабалгада шэглүүлэгдэхэ зэргэтэй.

Ойлгууламжын бүхы хүдэлмэриие һайжаруулха зорилгын табигдаад байхада, партийна комитедүүд нийтэ-политическэ хүдэлмэриин асуудалнуудые хододоо зүбшэн хэлсэжэ, тодорхой хэмжээнүүдые абажа байха, энэ шухала хэрэгтэ бэлэдхэлтэй коммунистнуудые, комсомолшуудые, үйлэдбэриин түрүүшүүлые, интеллигенци болон хүтэлбэрилхы нүхэдые олоор хабаадуулдаг болохо уялгатай.

Баяртай, басагад, баяртай

Улан-Удын вокзал дээрэ хүн зон хүлгөөтэй. Илангаяа залуушуул олон. Аяндаа гараха хаяа түхеэржэ байһан паровозуудай хуугайлалдахын дунда дуур хүхилдэхэ, энеэлдэхэ, бэе бэедээ заабари захянуудые үгэлсэхэ абяан таһарнагүй. Холын Казахстанай шэнэ газар элдүүрилэлсэхээ комсомолой путёвкоор ошохоёо байһан 300 басагадаа үдэшэхээ Бурят нютагаймнай залуушуул эндэ сугларaад байба.

Эндэ үдэшэлгын митинг болоо. Митинг дээрэ үгэ хэлэһэн ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр Дамбаев, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй болон алба хаагшадай профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ нүхэр Мельничук, ПВЗ-гэй парткомой секретариин орлогшо нүхэр Абагаев мордохоёо байһан басагадтаа аян замдаа һайнаар ябахыень, тэндээ ошо[...] эрхимээр хүдэлжэ, Бурят нютагайнгаа нэрэ нэрлүү[...]хыень хүсэнэ.

Удаань Казахстан ошо[...] басагадай зүгһөө Дул[...] Цырендоржиева үгэ хэлээ.

Уданшьегүй Владивосток Караганда гэһэн поезд бару[...] зүг барин ошоно.

Баяртай, басагадууд, бая[...]тай!—гэлдээн, улаан, хүхэ [...]лаадуудай намилзаан вагону[...]дай далда оротор таһалдаа[...]һэн.

М. Гончиков.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Галууй[...] Нуурай шахтын хүдэлмэриш[...] байһанаа шэнэ газарта ош[...]хоёо хүсэһэн басагад ябахы[...]гаа урда хөөрэлдэжэ байна.

Ф. Сорокиной фото.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Зориһондоо хүрэхэбди

Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз һаяхан томодхогдоһон ажахы юм. Мүнөө эндэхи колхозникууд долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ—1959 ондо нийтынгээ ажахые улам саашадань хүгжөөхэ зорилго урдаа табяад ажаллажа байна.

Эдэ шухала зорилгонуудай нэгэн—нийтын малай тоо толгой олошоруулжа, тэрэнэй ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ хэрэг болоно. Жэшээлхэдэ, энэ жэлдэ хонидой тоо 30 гаран мянганда хүргэгдэжэ, эбэртэ малай тоо 2 мянганһаа дээшэлхэ юм. Тиихэдэ үнеэн бүриһөө 1700—1800 литр һү һааха, хонин бүриһөө 3 килограммһаа дээшэ нооһо хайшалха, гүрэндөө 2600 центнер эрхим шанартай мяха худалдаха гэжэ хараалагданхай.

Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ манай хоёрдохи комплексно бригада өөрынгөө хубитые оруулха ёһотой болоно. Тиимэһээнь бригадымнай партийна организаци бригадынгаа гэшүүдэй дунда эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри бүри үргэнөөр ябуулха тушаа анхаралаа табина.

Ажахын эгээл харюусал[...] участогуудаар коммунист[...] ажаллана. Энэ жэлдэ малдаа [...]дам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэд[...] тушаа хүдэлмэри мүнөөнһөө [...] захалаабди. Жэшээлхэдэ, куку[...] тариха газарта гектар бүрин[...] 40 тонно наг шэбхэ гаргагдаа.

Манай партийна эхин органи[...]ци колхозниигуудай дунда ябу[...]дадаг нийтэ-политическэ хүдэ[...]рие һүүлэй үедэ нилээд һайжа[...]лаа. Фермэ, отара, гүүртэнүү[...] ойлгууламжын хүдэлмэри ябу[...]хаар баян дүй дүршэлтэй ком[...]нист, комсомолшууд томилог[...]хой. Мүн харуулан ойлгуулха а[...]таци һэльбэгдэн шэнэлэгдээ. П[...]тиин XXI съездын шиидхэбэри[...]һээ абтажа бэшэгдэһэн диаграм[...] лозунг, плакадууд фермэнүү[...] бии.

Ц. Сагал[...]

Сталинай нэрэмжэтэ кол[...] № 2 комплексно бриг[...] партбюрогой секре[...]

Зэдэ.

Ниитын журам сахиха дружина байгуулагдахань

Мухаршэбэрэй аймагай центрын коммунистнуудай хамтын суглаан һаяхан боложо, «Ниитын журам сахилгада ажалшадые хабаадуулха тухай» милициин таһагай начальник нүхэр Андреев элидхэл хэбэ.

Элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ олон хүн хабаадаа. Архи ууха, нийтын журам эбдэхэ болон бусад һальхай ябадалтай шангаар тэмсэхын тула «Сатирын булан», «Колючка» гэһэн газетэнүүдые саг үргэлжэ гаргажа байхые үгэ хэлэһэн коммунист нүхэр Игумнов дурадхаба.

Залуушуулые хүмүүжүүлхэ [...]дэлмэри һайжаруулха тушаа [...]магай хэлхеэ холбооной конто[...] таһагай хүдэлмэрилэгшэ н[...] Жиракова үгэ хэлэжэ, культу[...] гэгээрэлэй хүдэлмэриие үргэ[...] ябуулха талаар аймагай культу[...] таһагта болон ВЛКСМ-эй айко[...] эрилтэ табиба.

Ниитын журам сахиха түс[...] дружинануудые аймагай цент[...] предприяти бүхэндэ бии бол[...] гэһэн шиидхэбэри суглаан бат[...] абаба.

П. Бутор[...]

Комсомолшуудай туһаламжа

Долоон жэлэй түрүүшын хабарай тарилгые эрхим һайнаар үнгэргэхэ зорилготойгоор, Ториин аймагай «Улаан Тори» (түрүүлэгшэнь нүхэр Бадмажапов) колхоз ехэхэн хүдэлмэри хэжэ байна. Тарилгадаа һайнаар бэлэдхэхэ хэрэгтэнь ВЛКСМ-эй Ториин айком тэрээндэ туһалалсана. Комсомол-залуушуулай хүсөөр эндэ хэдэн воскреснигүүд болоно, поли дээрэ нилээд ехэ наг шэбхэ гаргагдаа. Воскреснигтэ ВЛКСМ-эй Ториин айкомой [...] радай хүдэлмэрилэгшэд, тэрэ [...] секретарь Р-Д. Жалсанов, мүн [...]магай центрын олохон комсо[...] залуушуул хабаадалсаа.

Гадна ВЛКСМ-эй айком «У[...] Тори», «Коммунизм» болон б[...] колхозуудта туулай олоор үс[...]рилхэ хүдэлмэридэ туһалал[...] дэлгэрэнгы хэмжээ-ябуулга зо[...]гоод, бэелүүлжэ захалаа.

Т. Шангаев.

Депутат һунгагшадтаяа уулзаба

Баргажанай аймагай нютагай Соведүүдэй депутадууд һунгагшадтайгаа ходо уулзажа байха тухай ехэ анхаралаа хандуулна. Һаяхан Баргажанай хүдөөгэй Соведэй депутат Н. Д. Колмаков һунгагшадтайгаа уулзажа, ямар ажал хүдэлмэри бүтээжэ байһан тухайгаа [...]рэжэ үгөө. Һунгагшад А. М. [...]сюркеева, Н. Д. Попова гэ[...] ажабайдалайнгаа хэдэн асуу[...]нуудаар депутадтаа хандажа, [...]сэд харюу абаба.

Д. Гырген[...]

...прель—май һарада 60 мянган үхэр илгажа, ...аар шахан, бэлшээн таргалуулаад, гүрэндөө тушаая

☆ ☆ ☆

...ал олоор шахаха аргатайбди

...Зэдын аймагай колхозууд, ... ажалшад, малшад өөһэ- ... бүхы арга боломжо һайса ... үзөөд, байгша ондо нёдон- ...һоо 1,6 дахин ехэ мяха, тэ- ...ю гахайн мяха хоёр дахин ...бажа, хамта 30 шахуу мян- ...тнер мяха гүрэндэ тушааха; ...ха зорилго табяа.

...шье мэдэһээр, тарган мяха ...бажа, гүрэндөө тушааха, ...ха гээшэ мүнөө үедэ эгээл ...агүй шухала зорилгонуудай ...болоно. Манай аймаг һүүлэй ...тэ мяха абалгаар сэхэхэн ...э ороһон байгаа. Жэшээл- ...эхи колхозууд болон сов- ...лэй 5 жэлэй туршада мя- ...гаяа оройдоол 11 процент ...гоо. Адууһа малаа һайнаар ... таргалуулжа, жэлэй һара, ... бүридэ эрхим шанартай ...үрэндэ тушаажа, худалдажа ... орондо. аймагай олонхи ...уд бага шэгнүүртэй ту- ...үхэр, мал олоор тушаадаг, ...нгээ тоо толгойе ехээр ...орхидог һэн. Гадна гүрэн- ... мүртэй һайн, тарган ...тушаагдадаггүй байгаа бшуу.

...озууд, совхознай эдэ бүхы ...ундануудаа хараада абажа, ...ажал хүдэлмэрсэ шэнэ эрхэ ...ца зүбөөр тааруулан эмхид- ...хилээ. Аймагтамнай байг- ...ио шахан таргалуулжа ту- ... худалдаха хамта 3123 тол- ...эртэ бодо малай 35 гүүртэ, ... мянган хонидой 47 отара, ...охон гахайн, адуу моридой ...үүд шэнээр эмхидхэгдэнхэй. ...йй дүршэлтэй малшад томи-

Эдэ гүүртэ, отара- ... заримандань буруу, хаша- ...га түлгэ хонид хойто жэл ...э байлгагдажа, бүри томо ...оод, тушаагдаха юм. Тиихэ- ...олхозуудтамнай энэ жэлэй ту- ... хахадта үүсэлжэ тушаа- ...амтадаа 7540 гаран эрье ...94 толгой эбэртэ бодо мал, ...ай тусгаар харууһанда ...идан шахагдажа байна.

...мал шахан таргалуулха та- ...эндэхи Сталинай нэрэмжэтэ ...огой) артелиинхидэй ажа- ...уй дүршэл һонирхолтой. Тус ...ойхид шахан таргалуулхын ...370 эрье хонидые илгажа, ...отара болгон таһалаад, энэ ...а тэдэнэйнгээ толгой бүридэ ...ээ 200 грамм үбһэ, зелёнко, ...мм таряа талханай зүйл ...э харууһална. Тэдэнь мү- ...эгнүүрээ сүүдхэдээ тус бүри- ...граммаар нэмээнэ.

... үдэрнүүдтэ колхозуудай ...эсно бригада бүхэнэй эдии- ...оо һайнтай бэлшээриин. га- ...хан таргалуулха малай гүүр- ...рануудта адляар хубаагдажа ... Мал һайнаар адуул- ... тулада газарынь хэ- ...би болгогдожо хубаагдан- ...Мүн бэлшээриингээ газарые ...ээ малшадай задалжа ...абахаар хүнгэхэн, хабсар- ...ал 40 гаран гэрхэнүүд түхеэ- ...э байна. Зунай сагта уһа хо- ... холын, хада уулын бэлшээ- ...тэ мал адуулхадаа тэндэнь ...шинаар уһа зөөхын тула ...стернэ, бочкоһоо гадна, мал ... хобоо хэгдэнэ.

Манай колхозууд саашадаа доторойнгоо бүхы арга боломжо гүйсэд элирүүлэн, дүүрэнээр хэрэглэжэ, шадаал һаа мяха ехээр абадаг болохын тула энэ жэлһээ эхилээд, мал шахаха тусхай бригадануудые шэнээр эмхидхэжэ захалаа. Эдэ бригадануудта мал адуулха, үбһэ тэжээл бэлдэхэ һайн бэлшээри, сабшалангай газар таһалагдажа үгтөө. Һубай мал, буруу, хашараг, хүгшэрһэн, гологдоһон үнеэд, буха гэхэ мэтэ мал һаалиин фермэ, гүүртэнүүдһээ илгагдажа, тус бригадада саг үргэлжэ үгтэжэ байха ушартай. Тэрэшэлэн тус бригадада туганнуудые эхэдэнь табижа түлжүүлхэ гүүртэнүүд эмхидхэгдэхэ. Эндэ гол түлэб мал шахан таргалуулха талаар баян дүршэлтэй болоһон хүнүүд ухэршэдөөр томилогдоно. Тиигээд эндэ хүдэлһэн хүнэй ажалай түлөөһые хаража байһан малайнь шэгнүүрээ нэмээһээрнь түлэхөөр тогтоогдохо юм. Тиигэбэл, мал шахаха бригадада хүдэлһэн хүн бүхэн али болохоор ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, абаһан продукциингаа өөрынь үнэ сэнгые химдаруулхын түлөө оролдохо болоно бшуу.

Мал шахаха тиимэ тусхай бригаданууд мүнөө аймагай Сталинай, Доржи Банзаровай, ХХ партсъездын нэрэмжэтэ, «Октябрь», «Коммунизм» гэжэ томохон колхозуудта эмхидхэгдэнхэй.

Энээнһээ гадна эндэ хүдэлдэг малшадта таарамжатай зохид урмашуулгын түлөөһэн тогтоогдоо. Жэшээлхэдэ, аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо шэгнүүрээ нэмээһэн шахамал үхэрэй центнер мяхан бүхэндэ гол ажалта үдэрһөө гадна, 8 ажалта үдэр нэмэлтэ түлөөһэн үгтэдэг. Хэрбээ хараһан малаа бүхыдөө эрхим тарганаар тушааһан малшадта хонин бүриин—5 түхэриг, эбэртэ бодо малай толгой бүриин 30 түхэриг нэмэлтэ түлөөһэн үгтэхөөр хараалагдана. Тэрэшэлэн 350—400 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэй эбэртэ бодо мал тушааһан хүнүүдтэ 100—250 хүрэтэр түхэригэй нэмэлтэ түлөөһэн түлэгдэхэ ушартай.

Малайнгаа үүлтэрые улам һайжаруулан, үнеэдые заабол һайн, мяхалиг, томо бухын үрөөр, искусственна аргаар үрэжүүлдэг болохо ёһотойбди. Гадна мяха ехээр абахын тула хүдэлмэришэдэй, колхозой гэшүүдэй хубиин ажахыһаа буруу, хашараг олоор худалдажа абаад, таарамжатай һайн түлөөһэ үгэжэ, тэдэнийе эзэндэнь шахуулхада болохо гэжэ һанагдана. Мүнөө эндэхи «Коммунизм» колхоз өөһэдынгөө гэшүүдһээ 60 үхэр, 200 хони, ямаа, 50 гаран гахай худалдажа абаад, тэдэнийе гэр гэртэнь шахуулжа байна.

Колхозуудай эдэ бүхы доторойнгоо арга боломжые гүйсэд, зүбөөр хэрэглэжэ шадаа һаа, мяха ехээр абадаг болохо гэһэн зорилгоёо эрхимээр бэелүүлхэ дүүрэн аргатай.

И. Харжеев,
аймагай хүдөө ажахын инспекциин главна зоотехник.

Кабанскын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүү гахайшан Тансия Никонова жэлһээ жэлдэ поршоонхо олоор абажа, тэдэнээ гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлдэг юм. Тансия Егоровна байгша ондо эхэ гахай бүриһөө 9—9 поршоонхо абанхай. **Зураг дээрэ:** гахайшан нүхэр Т. Никонова.

М. Намжиловай фото.

Хонидоо шадамараар адуулна

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой центрһээ хойшо 4 модоной газарта, Могсохоной шэбэрэй хажууда хониной байра бии юм. Эндэ 326 эхэ хонидые аймагай түрүү хонишодой нэгэн—Намсалма Дулмаева нүхэртэеэ хаража байнхай.

—Мал гээшэ, хэнэйшье мэдэһээр, харууһанһаа болодог. Тиимэ хадань тэдэниие жэлэй дүрбэн сагта шадал хүшэ һайнтайгаар ябуулха шухала. Илангаяа үбэлжэлгэдэ эртэ намарһаа хойшо бэлдэжэ эхилдэгбди,—гэжэ хонишон Намсалма дарууханаар хөөрэнэ. Тиигэжэ үнгэрэгшэ намар үбэлжөөндэ буугаад байхадаа зелёнкын, талханай поли дээгүүр бэлшээжэ, хонидоо таргалуулһан байна. Могсохоной, Үлэнтын хада майлаар игаабари, саһа багатай, хагда һайнтай газараар үбэлэй үедэ адуулаа юм.

Январь һарада хонид түрэжэ, эгээл харюусалгатай сагынь ерээ һэн. Энэ үедэ Намсалма нүхэртэеэ ээжэлжэ хонидоо түхэреэн сүүдхэ соо адуулжа гараа. Хурьгад түрүүшын хэдэн хоногто эхэтээ тусгаар таһалгануудсоо байдаг. Һүүлдэнь һайса тэнжэһэн хурьгатай хонид байрада оруулагдадаг, зоотехническэ заабариин ёһоор харууһалагдадаг.

Намсалма Дагбадоржо хоёр хамтадаа 166 хурьга абанхай, нэгэшье толгой гарзалуулангүй, кошарнобазова аргаар түлжүүлнэ. Һубайрһан хонидые февраль һарада меринос үүлтэрэй хусын үрөөр үрэжүүлээд, зундаа хурьгалуулхань.

1959 ондо ниитынгээ малда үбһэ тэжээл элбэгээр бэлдэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха гэжэ шиидээд, эдэнэр Могсохоной сабшалан дээрэ горьтой наг шэбхэ гаргаба.

Мүнөө жэл 100 хонин бүриһөө 110 хурьга абаха, хониһоо 2,9 килограмм нооһо хайшалха социалистическэ уялга энэ отарын хонишод абаад, үүсхэл оролдосотойгоор ажаллана.

Н. Галданов.

Хайнагуудые олоор үсхэдэг болохо

...хада уулатай газарта, ...а Ахын аймагта хайнаг, һар- ...нуудые үсхэбэрилхэдэ ехэ ...жатай. Һарлаг, хайнагууд ...эсэ хада уулаар бэлшэдэг, ...е шэмэрүүн һалхи шууруган- ...раха гээшые мэдэхэгүй, ехэ ...мал юм. Хайнагые шоношье ... шададаггүй. Харин хайнаг ...шонодо добтолдог, тэрэниие ...һаа, айхабтар сухалтай бо- ...ог.

...һээ гадна, хайнаг үхэр ...0 килограмм ашаа дааха ... Тиимэ хадань Ахын колхо- ...амаг ажалаа тэрээгээрээ хэ- ...аншалтай. Тиихэдэ хайнаг, ...й мяхан ехэ амтатай, шүлэ ...й байдаг.

...аг, һарлаг мал үдхэн һүтэй ... юм. Илангаяа намар, үбэл- ...нинь бүри тоһолиг болодог. ... үедэ тобир тарганаар ...алжа байһан хайнагай ашаг ...ь хабартаа заашье доошол- ... Хайнаг үнеэн зунай сагта ...а 8—10 литр, һарлаг 4—5 ...ну үгэдэг. Һүнэйнь тоһолиг ...эргээр абахада 6—7 процент ... һая туграллаһан хайнаг, ... үнеэнэй һүн үшөө шэнгэн ..., тиигэбэшье һаа, литр һүн- ...50—60 грамм тоһон гарадаг. ...ангууд өөһэдынгөө хубида ...хайнаг барижа байгаад, һа- ... 16—18 килограмм тоһо ... Жэл соо 50—60 килограмм ...са хайнагһаа абадаг. Нюр- ...үүлтэрэй бухануудые һарлаг- ...ал, мүн һарлаг бухые нюр- ...үүлтэрэй гү, али симментал ... үнеэдтэ табяа һаа, хайнаг

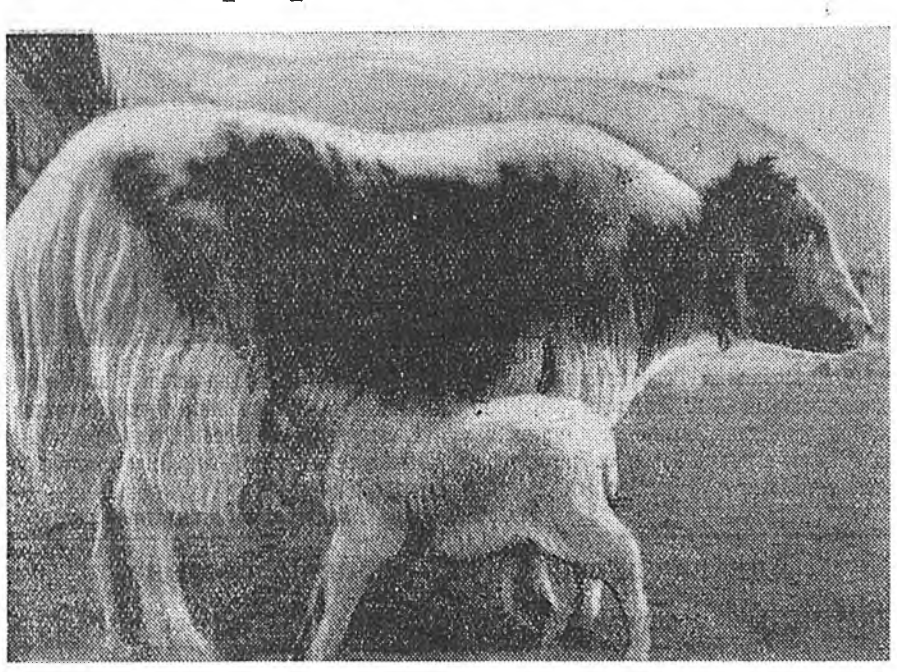

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хадада туграллаһан һарлаг тугалтаяа байна. **Фотонь авторай.**

тугалнууд түрэдэг юм. Тиихэдээл хайнаг мал алишье талаараа һайн мал гэжэ тоологдоно.

Мяха ехэтэй, һүниинь тоһолиг, ажал хүдэлмэридэ хэрэглэгдэдэг шэрхи бэетэй энэ малые үндэр хада уулын хормойгоор оршодог колхозууд бүри олоор үсхэжэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдые бүри элбэгээр абадаг болохо ёһотой гэжэ һанагдана.

Теэд Ахын колхозууд хайнагуудаар ехэ үсөөн байна, олонхи колхозууд оройдоол 50—60 хайнагтай. Жэшээлхэдэ, «Коммунизм» колхоз 90 гаран хайнагтай. Нёдондо хайнагуудайнь 50 процент һубайршаһан байна. Хэрбээ энэ колхозэй бүхы хайнагууд туграллаһан байгаа һаа, ямар ехэ һү, тоһо абаха. байгааб, олзо доходынь бүри ехэ болохо һэн. Мүн дурсагдаһан колхоз бэлшээриин газараар элбэг.

Бүри урданһаа хойшо Ахада һарлаг малые олоор барижа, хайнагые олошоруулха тушаа хөөрэлдөөн болодог һэн. Теэд мүнөө шэнэ долоон жэл соо мяха, һү, тоһо элбэгээр абадаг болохо гэһэн тэмсэлэй дэлгэрээд байхада Ахын аймагта хайнаг, һарлагуудые олошоруулха гээшэ ехэхэн удхатай.

Д. Дугаров.

Искусствын, уран зохёолой ДЕКАДАДА БЭЛЭДХЭЛ

Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөе магтаһан зохёол

Ленинэй ордено Бурядай оперо болон баледэй театр ородой суута композитор А. П. Бородинай зохёоһон «Князь Игорь» гэжэ оперые амжалтатай һайнаар табижа байна. Энээниие шагнахаяа хүн зон театраар дүүрэн сугларжа, ехэтэ һонирхон харана.

«Игориин дайлалдаһан тухай домог» («Слово о полку Игореве») гэжэ урда сагай ород литературын гайхамшаг зохёолһоо тус оперын үндэһэлэн бэшэгдэһэниинь мэдээжэ. Энэ зохёол уншаад байхадаа, манай Эхэ ороной урданай түүхэтэй, XII зуун жэлэй үедэ хариин дайсадтай шуһата тэмсэл хэжэ байһан Русь оронтой, эрэлхэг баатар ород арадтай танилсанабди.

Аяар холын тэрэ сагта өөһэд хоорондоо таһалгаряагүй тэмсэжэ байһан князьнууд, урда захаарнь хүршэ һууһан, нүүдэл байдалтай дайшалхы хэбшэгүүд (половецууд) Русь орондо айхабтар ехэ хохидол ушаруулдаг бэлэй. Орониие дээрмэдэн тонодог хэбшэгүүдтэй ород арад эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэжэ, тэдэнэртэ шанга сохилто хэды дахин хэһэн байгаа. Киевэй князь Святослав Всеволодович гүрүүтэй горьтойхон добтолго 1184 ондо амжалтатайгаар хэгдэһэн байна. Гэбэшье хэбшэгүүдтэ эсэргүү энэ добтолгодо ородой олонхи князьнуудай хабаадалсаагүй дээрэһээнь, дайсад гүйсэд бута сохигдоогүй үлэһэн гэхэ.

Хойто жэлынь, 1185 ондо северскэ князь Игорь Святославичын ударидалга доро дайсадта эсэргүү добтолго эмхидхэгдэжэ, урагшагүйгөөр дүүрээ һэн. Ород сэрэгүүд хэдышье баатарлигаар тэмсээ һаа, тоогойнгоо талаар лаха аргагүй үсөөн байһанһаа боложо диилдэһэн юм. Тэдэнэр гурбан үдэрэй туршада эрэлхэг зүрхэтэйгөөр тэмсэжэ, баатарай ёһоор унаһан байгаа. Хүндөөр шархатаһан Игорь Всеволод дүү Владимир хүбүүн хоёртоёо Кончак хаанай һабарта ороно.

Ород сэрэгүүдэй диилдэхэдэ, Русь ороһо зам хэбшэгүүдэй урда нээгдэжэ, тэдэнэр дээрмэдэлгэ хэхэ ябадалаа улам үргэдхэжэ, Игориин ажаһуудаг Путивль город хүрэтэр ошоод, дүтэ шадарайнь тосхонуудые шатааһан юм.

Гэхэ зуура ородуудай мэдэлдэ ороод байһанаа өөһэдынхидтөө бусаһан хэбшэг Овлурай туһаламжаар Игорь тэрьелжэ, дайсадай һабарһаа мултарна.

Арад зониие дайсадтаяа тэмсэхыень уряалһан «Игориин дайлалдаһан тухай домог» гэжэ патриотическа зохёолые үндэһэ болгон, композитор А. П. Бородин гүнзэгы удхатай, үндэһэ яһанай шэнжэтэй оперо бэшэһэн байна. Русь орондо монголнуудай добтолхоһоо урда тээхэнэ ородой князьнуудай нэгэдэн хамтархые энэ домог абьяастайгаар уряална гэжэ Карл Маркс бэшэһэн байгаа. Эхэ ороноо хамгаалгые, ород арадай сухаришагүй зоригые харуулһан энэ оперын уг удхыень манай театр зүбөөр тайлбарилжа, шадамар бэрхээр табяа гээд тэмдэглэе.

Опероор дамжуулан харуулагдаһан арад зоной патриотизм, Эхэ орондоо инаг дуратайгаар хандадаг ябадал мүнөө үедэ илангаяа шухала удхатай байна. Юундэб гэхэдэ, совет хүнүүдэй онсо шэнжэнь патриотизм болоно бшуу. Тиимэһээ энэ оперо ехэ хүмүүжүүлхы удхашанартай.

«Князь Игорь» гэжэ оперодо хоёр хүсэнэй, хоёр дэлхэйн тулалдаан зүбөөр, хүнэй этигэмээр харуулагдана. Хэбшэгүүд, нүүдэлшэ дээрмэшэд ород арадта эсэргүүгээр бодоно. Эдэ хоёр арад хүгжэлтынгөө талаар ондо ондоо соёл культуратай, ажабайдалтай.

Тус оперодо князь Игорь онсо һуури эзэлнэ. Гол түлэб Игориин ажал хэрэгүүд тухай эндэ домоглогдоно. Гэбэшье арад зон оперын гол герой, гол нюурынь болоно. Арад зоной эрмэлзэлгэ хүсэлынь, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэдэнэй хэһэн тэмсэл ирагуу гоё хүгжэмөөр, таарамжатай зохидоор тодорхойлогдоно.

Театрын хүдэлмэрилэгшэд табиһан оперынгоо гол удхые зүбөөр ойлгожо, түүхэдэ болоһон ушарта арад зоной шиидхэхы үүргэтэй байһые һайнаар харуулаа. Түбхын түрүүндэ Ленинградай гүрэнэй оперно бага театрын режиссер, тус оперые табиһан А. Н. Киреев, театрын бүхы коллектив энээндэ габьяатай.

Энэ оперо түрүүшынгээ картинаһаа хүнүүдэй анхарал ехээр татана... Путивлиин соборой урдахи талмай дээрэ зогсоһон ород сэрэгүүдэй дайсадтаяа тэмсэхээр бэлэн байһые харуулһан хүгжэм һүр жабхалантайгаар зэдэлнэ. Бусад князьнууд, боярнуудаар үдэшэгдэһэн князь Игорь сүмэ сооһоо аалиханаар гаража ерэнэ. Арад зон князьдаа соло магтаал дуудана. Тиигэжэ эртэ урда сагай түхэлтэй дуун баатар хүсэтэйгөөр соностоно.

Энэ үедэнь гэнтэ наран хиртэжэ, тэнгэри харалжа эхилээд, одо мүшэд харагдаадхина. Энээниие муу ёро гэжэ һанаһан зарим хүнүүд князьдаа иимэ үгэтэйгөөр хандана:

«Ай, муу юумэ болохонь бэшэ гү, князь!
Ай, дайнда мордоогүй һааш ямар юм, князь!»

Айһан, мэгдэһэн хүнүүдэй дундаһаа Игориин эрид шанга дуун соностоно:

«Үнэн хэрэгэй түлөө мордоё:
Шажан, Эхэ орон, Русиин түлөө!»

Князиингаа иигэжэ хэлэхэдэ арад зон номгоржо, шуһата дайсантай тэмсэхээр бэлэн байһанаа мэдүүлнэ.

«Алдар соло, князьнуудта, алдар соло!
Баатарлиг сэрэгүүдтэнь алдар соло!»

гэһэн арад зоной юрөөл доро Игорь дайнда мордоно. Энэ үеые харахадаа, хэзээ нэгэ урда сагта үнгэрһэн үйлэ хэрэгүүдтэ бэеэрээ хабаадалсажа байһан шэнги бологдоно.

Ородой князьнууд бултадаа хамтаржа, дайсанай урдаһаа бодоогүй байгаа гэжэ тэмдэглээ һэмди. Нээрээшье Игориин дайнда мордохо үеэр Владимир Галицкиин юу хэжэ байһаниинь ехэ шадамараар харуулагдана. Энэ князиин гэртэ зарсанарынь суглараад, князиин эхэнэр Ярославнын басагадай нэгые һүниндөө хулуужа асарһандаа хүхилдэжэ, уһа мяхан болотороо архидана. Игориин сэрэгтэ мордохоонь тэрьелжэ ерэһэн дохёошод Скула Ерошка хоёр тэндэ байлсана. Энэ үедэнь бараг болотороо барижархиһан князь Владимир Ярославич орожо ерэнэ. Тэрэниие харахадаа, ородой князьнууд үгэеэ ойлголсонгүй, ами амияа хараад, хатуу шанга сагта бэе бэеэ дэмжэлсэнгүй байһаар лэ дайсадай гарта ороо ха юм даа гэжэ ойлгохоор.

Эхэ оронойнгоо дайсадтай эрэлхэг зүрхэтэйгөөр тэмсэхээ мордоһон Игорьтэй жэшэхэдэ, Владимир Галицкий ород арадай гүрэн түрын хэрэгэй түлөө һанаагаа зободоггүй хүн байһан гэжэ тон зүб харуулагдана. Бурядай АССР-эй арадай артист Б. М. Балдаков, РСФСР-эй габьяата артист Л. Л. Линховоин князь Владимир болоожо наадана. Эдэ хоёр бэерхүү, һальхай ябадалтай князиие үнэншэмөөр харуулжа шадаа. Игориин дайнда мордоһоной һүүлээр Владимир буришье ехээр гаараад, тэрэнэй һамган—Ярославные холодуулха, Путивльда засаг түрые буляажа абахаар һанаашална.

Артист Б. М. Балдаков һайнааршье, гоёоршье дуулажа, князиин түхэл шэнжые тодорхойгоор гаргана. Гэбэшье саашадаа дуулаһан дуунуудайнгаа үгэнүүдые, үгынь үенүүдые бүри эли тодоор гаргаха гэжэ һайса оролдохо зэргэтэй. Нэгэ зүжэгтэ хоёр ехэ роль наадаһан артист Л. Л. Линховоиной мэргэжэл шадабарииые үшөө дахин тэмдэглэмээр.

Князь Галицкиин ордон соохи байдал режиссёрой талаһаа таарамжатай зохидоор, һанаамгайгаар харуулагданхай. Илангаяа мизансцена, олон зоной хабаадалгатай сценэнүүдынь һайшаалтай.

Оперын хоёрдохи үйлэ—хэбшэгүүдэй байһан газар һонирхолтой. Зүүн зүгэй арадуудай өөрэ янзын хүгжэм ирагуу гоёор зэдэлжэ, хүгжэм шагнагшадай ой ухаанда хадуургадана. Урда зүгэй дулаахан үдэшэ, заха хизааргүй үргэн тала, һэеы гэрнүүд, өеһэдынгөө ёһо гуримтай, өөрсэ соёл культуратай нүүдэлшэд—эдэ бүгэдэ эли тодоор харуулагдана.

Композитор А. П. Бородин хэбшэгүүдые гансал дээрмэшэд болгонгүй, харин эрэлхэг зоригтой, хүсэ шадалтай, урин зулгышье хүнүүд байһаар харуулна. Тус оперо табиһан режиссер болон актёрнууд эндэ зүүн зүгэй арадай үндэһэн шэнжые шадамараар гаргажа шадаа... Сцёнэ дээрэ бишыхан галнууд холоһоо ялалзаһаар дүтэлжэ ерэнэ. Эдэмнай хүгжэмэй үдэшэлгэ доро ябаһан хэбшэгүүдэй харуулшад байгаа. Тэдэнэй хоорондоо абалсаһан абьянууд, хэбшэг басаганай дуун, хэбшэгүүдэй хатар наадан шадамар бэрхээр зохёогдонхой. Энээндэ РСФСР-эй габьяата артист Р. И. Гербек ехэ үүргэ дүүргээ.

Артист Л. Л. Линховоин хоёр ролиие һайнаар наадаа гэжэ дээрэ тэмдэглэгдээ һэн. Князь Владимирһаа гадна, хэбшэг хаан Кончак болоожо наадана. Хаанай образ зүжэгэй эхинһээ һүүл хүрэтэр гүнзэгыгөөр тайлбарилагдаһан, тон наринаар зураглагдаһан, хүсэд дүүрэнги байха юм. Артист дошхон хэрзэгы, хайрлаха гамнахые мэдэхэгүй, ямаршье хэрэг үйлэдэхэдөө тогтохо торохогүй, энээнэйнгээ хажуугаар мэхэ гохотой, һалгай нялуухан, һайзгайшье зантай эзэн болгожо хаание харуулна. Гэхэ зуура энэ хаан эрэлхэг зоригтойгоор дайлалдаһанайнь түлөө Игориие ехээр хүндэлнэ. Игориие диилэжэ, һабар соогоо бариад байһан аад, хаан өөрөө Игориин мэдэлдэ орошоһон шэнги болоно. Юуб гэхэдэ, ородой баатар зүрхэтэ князь оюун бодолоороо, арюун ябадалаараа хэбшэг хаанһаа үлүү хүсэтэй байба ха юм. Эгээл тиимэһээ хаан ород князиие иигэжэ идхана:

«Эй, шинии дайсан бэшэ,
Харин холбоо барисаатай,
Найдалтай нүхэршни,
Түрэһэн ахашни
Болохоёо хүсэнэб—
Этигыш намда!»

Кончак Игорь хоёрой уулзаһаниинь илангаяа ехэ шадабаритайгаар, нарин бодолтойгоор зохёогдонхой.

Эхэ орон, түрэһэн нютаг тухайдаа бодолгото болоһон Игорь шэрүүн, хэлбэришэгүй зоригтой байжа, Кончагай идхалгада ороногүй. Князь Игорь—арад зонойнгоо түлөө тэмсэдэг хүтэлбэрилэгшэ, тэрээндэ Эхэ оронойнь нэрэ хүндэһөө үлүү юумэн байхагүй. Эгээл иимээр энэ князиие залуу артист В. Б. Манкетов харуулна.

Бурядай АССР-эй габьяата артистка В. Д. Лыгденова Кончагай басаган болоожо, республикын габьяата артист А. А. Арсаланов артист Н. М. Бесстрашнов хоёр Игориин хүбүүн Владимир болоожо һайнаар наадананд.

Эдир залуухан хэбшэг басаганай ирагуу һайхан дууе РСФСР-эй габьяата артистка К. И. Гомбоева-Языкова, артистка Н. М. Манжеева илангаяа һайнаар дуулаба. Артист Г. И. Синюшкин Овлурай дуунуудые мүн лэ һайнаар дуулаа.

Шэн зоригто Игориин һамган княгиня Ярославнын образ оперо соо гол һууринуудай нэгые эзэлнэ. Ярославна гээшэнь нүхэрэйнгөө хойноһоо юрэл һанаагаа зобоод һуудаг бэшэ, мүн түрэл арадайнгаа эрхэ сүлөөдэ этигэдэг, тэрэнэй түлөө тэмсэдэг эхэнэр юм. Артистнар Д. И. Кыштымова, А. И. Бурлак Ярославнын тон орёо дуунуудые дуулаха зорилгоёо дүүргэжэ шадаа.

Дохёошод Скула, Ерошка гэгшэд (Бурядай АССР-эй габьяата артистнар Т. С. Карпов, Д. Д. Дугаров) Игориин дайнда мордохо үедэнь тэрьелжэ, князь Галицкида ошоно. Эдэ архиншад, залхуу, зайгуулнууд «айдаһатай!, алажашье маниие болохо...» гэлдээд, хара амияа аршалха гэжэ оролдоно. Галицкиин зарсануудай дунда һүрхэй юумэнүүд хумхааралдана. Һүүлшын картинада князь Игориие наадалан дууладжа байтараа, гэнтэ өөрыень харажархихадаа «Алдар солын түлөө, князиин, северскэ князиин алдар солын түлөө» гэжэ байжа, мэхэтэйгээр дууралдана. Эдэ бүгэдые артистнар ехэ шадабаритайгаар, энеэдэ наадатайгаар харуулна.

«Князь Игорь» гэжэ оперодо олон зоной хабаадалгатай дуунууд ходо ушардаг. Эдэ дуунууд арад зоной эрмэлзэлгые, хүсэл бодолые гэршэлнэ. Дуунууд бултадаа ойлгосотой, нэгэн тэгшэ, хүсэ ехэтэйгээр зэдэлнэ. Энээндэ нэн түрүүн хормейстернүүд—Бурядай АССР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша М. Е. Эпштейн, Я. П. Эпштейн ехэ габьяатай байна.

РСФСР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша А. Н. Тимин, Бурядай АССР-эй арадай уран зурааша М. Е. Шестакова тус зүжэгые гоё һайханаар шэмэглээ. Тэдэнэр урда сагай байдалые зүбөөр зураглан харуулжа шадаа.

«Князь Игорь» гэжэ оперые амжалтатайгаар табихын тула олон зон ехээр оролдон ажаллаа. Тиигэһэнэйнь аша үрэ харагдаа гэжэ ханангляр тэмдэглэе. Саашадаа оркестрын нааданда онсо анхарал табиха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, заримдаа сцёнэ дээрэ болоожо байһан үйлэһөө хүгжэмэй абьянуудай алгасалдаха, урда хойно гараха ушар дайралдана. Оперын бүхы хүгжэмые ирагуу гоёор, бүри хүсэтэйгөөр гүйсэдхэхын тула главна дерижёр В. К. Горский ехэ оролдолго гаргаха зэргэтэй.

Зарим томо томо зохёолнуудые табихадаа, элитэ режиссернуудые, оперно искусствын мэдээжэ мэргэжэлтэдые урижа асардаг һайн заншалаа театрын үргэлжэлүүлхыень хүсэе.

«Князь Игорь» гэжэ патриотическа удхатай оперые амжалтатайгаар табижа, оперо, баледэймнай театрын хүдэлмэрилэгшэд творческо мэргэжэл шадабариингаа улам ургажа байһые үшөө дахин гэршэлбэ. Энэ оперо ерэхэ намар Москвада болохо бурят искусство, литературын декадын үедэ харуулхын тула эрхимээр бэлдэгдэһэн зүжэгүүдэй нэгэн болохо зэргэтэй.

А. ПЛИШКИНА,
Д. ДУГАРОВ.

„БУРЯТ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Кяхтын трикотажна фабрика түсэбгүйгөөр хүдэлнэ"

Иимэ гаршагтай статья манай газетэдэ толилогдоһон юм. Тэрээн соо Кяхтын трикотажна фабрикын хүдэлмэридэхи дутуу дундануд тухай хэлэгдээ һэн.

Энэ асуудал Бурядай совнархоздо харагдажа үзэгдөөд, заагдаһан дутагдалнуудые усадхахын тула хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаа. Ээрэгдэһэн утаһа оройхо саарһан патронуудые һэлгэхэ тухай машина абтаа, һаяар тиимэ үшөө хоёр машина Москвагай совнархозһоо тус фабрикада эльгээгдэхэнь. Мүн бэлэн болоһон утаһа хадагалха нэгэ түхэлэй хайрсагуудые хэхын тула 500 дүрбэлжэн метр хабтагай үгтэһэн байна. Энээн тухай совнархозой зээ хоолой болон хүнгэн промышленностиин Управлениин начальник нүхэр Степачев редакцида мэдээсэбэ.

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр «Локомотив» газетын кубок абалгада зорюулагдаhан заншалта эстафетэ үнгэргэгдэбэ. Эстафетэдэ 70 гаран команда хабаадалсажа, түрүү hууриин түлөө тэмсэhэн байна. **Зураг дээрэ:** команданууд хоорондын мүрысөөн харуулагдана. **Л. Хайдуровай** фото.

РСФСР-эй арадуудай спартакиадада бэлэдхэлгын дүнгүүдhээ

СССР-эй арадуудай II спартакиада мүнөө зун Москва городто үнгэргэгдэхэ юм. Россин Федерациин арадуудай спартакиада Бүхэсоюзна спартакиадада оролсохо нэгэ хубинь болоно. Энэ спартакиада хоёр шатада үнгэргэгдэхэ байна. Түрүүшынь шата үнгэрэгшэ жэлдэ область, хизаар, автономно республиканuудта болоhон мүрысөөгөөр, спартакиадаар эхилэгдэhэн байгаа. Тиигэжэ 1958 ондо манай республика дотор олониитын хабаадалгатай мүрысөөнүүд, спартакиада болоо, июль hарада зунай спартакиада үнгэргэгдөө hэн.

Республикын спартакиадада илалта туйлагшадай тоодо Кабанскын, Заиграйн, Курумканай аймагуудай суглуулагдамал команданууд ороно. Городуудай, мүн hайндуранай спортивна бүлгэмүүдэй дунда ПВЗ-гэй «Локомотив» бүлгэмэйхид илажа гараhан байна.

Спартакиадада бэлэдхэлгын үедэ физкультурнигууд комсомолой болон бусад организацинуудай туhаламжаар үнгэрэгшэ жэлдэ яhала хүдэлмэри хээ. 1958 ондо 5 стадион, спортивна 116 талмай, 5 зал, волейбольно, баскетбольно 227, футбольно 50 талмай түхеэрэгдээ. Эдэ бүхы барилгануудые хэхэдэ гурбан жэлэй соёлой добтолго туhа дүхэм боложо үгөө бшуу.

Спортивна түхеэрэлгэнүүдые байгуулха талаар Курумканай, Түнхэнэй, Байкало-Кударын, Кабанскын аймагууд, Улан-Удын зарим hургуулинууд hайн үрэ дүн туйлаа.

Үнгэрэгшэ жэлэй октябрь hараhаа эхилэн, Улан-Удэдэ физкультурын байшан баригдажа байнхай. Тэрэнэй барилгада миллион 600 мянган түхэриг гаргашалагдаха. Наада үнгэргэхэ ехэ залынь харагшадай 400 hууритай байха. Тэндэ теннис, шатар наадаха таhалганууд, врачын болон методическа кабинет гэхэ мэтэ түхеэрэгдэхээр хараалагданхай.

Мүнөө үедэ республика доторнай РСФСР-эй арадуудай спартакиадын хоёрдохи шатада бэлэдхэл ябуулагдана. Согтой солбон спортсменүүдые элирүүлхын, мүрысөө эмхитэйгээр үнгэргэхын зорилгоор РСФСР-эй газар нютагууд хуби болгогдон хубаагданхай. Манай республика наймадахи Алас Дурнын хубида оруулагданхай. Эндэ Амурай, Читын, Камчаткын, Магаданай областьнууд, Хабаровскын, Приморин хизаарнууд, Түвын автономно область, Яхадай АССР болон манай республика ороно.

РСФСР-эй арадуудай спартакиадын программада 19 янзын спорт оролсохо. Тэдэнэй 15 янзынь спортоор командануудые уялгата ёhоор мүрысөөндэ эльгээхэ болоно. Манай республика тэдэ 15 команда табихаhаа гадна, үшөө 4 янзын спортоор (сагаалса буудалгаар, уhа hэльбэдэлгээр, велосипед болон мотоцикдээр) командануудые нэмэжэ табиха болоо.

Спартакиадын нютагуудтахи шэлэн ололгын мүрысөөн март hараhаа эхилжэ, июнь хүрэтэр 13 янзын спортоор үнгэргэгдэхэ. Эхилээд байhан энэ мүрысөөн зарим зүйлэй спортоор боложо дүүрээ.

Алас Дурнын хубиинхид РСФСР дотороо спортын талаар бэрхэшүүлэй тоодо оролсодог. Ленинградта үнгэргэгдэхэ түгэсхэлэй мүрысөөндэ 8 хубинууд сооhоо гансахан лэ түрүү hуури эзэлhэн команданууд хабаадаха эрхэ олохо юм.

Мартын 4-hөө 8 хүрэтэр Россин Федерациин 8 хубида, тэрэ тоодо Алас Дурнын хубида боксоор мүрысөөнүүд үнгэргэгдэhэн байна. Республикымнай суглуулагдамал командада наhанайнгаа талаар залуушье hаа, шамбай солбон, арга хүсэтэй боксёрнууд оруулагдаhан байгаа. Гэхэтэй хамта hуралсалай—hорилгын хүдэлмэри зүбөөр, шадамараар табиhанай ашаар мүрысөөндэ манай команда амжалтатай гараа. Тэндэ спортын мастернууд Б. Жигмитов, В. Бадмаев, нэгэдэхи разрядай залуу боксёрнууд Н. Манзырев, М. Бабушкин гэгшэд Алас Дурнын хуби соогоо чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Тиигэжэ манай команда РСФСР-эй спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөндэ хабаадалсаха болонхой.

Благовещенск городто hаяхан үнгэргэгдэhэн шатаршадай мүрысөөндэ Бурядаймнай команда 2-дохи hуури эзэлбэ. Гэбэшье Елизавета Гармаева, Люба Игумнова гэгшэд нэгэшье хүндэ шүүгдэнгүй гараа. Тиихэдэ шатаршад Могордоев, Сампилов гэгшэд hайнаар наадаа.

С. Борисов.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Харин гүрэнүүдтэ «туhалха» программа гэдэгые конгрессэ баталуулхын түлөө Америкын Холбоото Штадуудта эдэ үдэрнүүдтэ угаа ехэ шууяатайгаар кампани үнгэргэгдэжэ байнхай. Июлиин 1-hээ эхилхэ финансова жэлдэ энэ зорилгоор 4 миллиард шахуу доллар hомолуулхые правительство оролдоно. Энэнь мүнөө жэлэйхидэ орходоо 630 миллион түхэригөөр ехэ болоно.

Энэ программын түлөө боложо байhан тэмсэл хадаа уласхоорондын шухала асуудалнуудай нэгэндэ— гүрэнүүдэй хоорондохи экономическа харилсаанай, тусхайлбал индустриальна болон хүгжэлтэ багатай оронуудай хоорондохи харилсаанай асуудалда анхарал хандуулна. Империалистнууд хүгжэлтэ багатай оронуудтай экономическа харилсаа байгуулхадаа, тэрэнээ баадхалга, заналта хэхын, сэрэгэй болон политическэ эрилтэ табихын тулада хэрэглэнэ гэжэ КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой мэдүүлhые капиталистическэ оронуудай эдэ харилсаан, бусад оронуудта үзүүлэгдэдэг американска «туhаламжа» гэдэгэй уг зорилгонь үшөө дахин гэршэлжэ үгэнэ.

США-гэй президентын эрижэ байhан мүнгэ зөөриин 62 процентнь гадаадын оронуудта сэрэгэй «туhаламжа» үзүүлхэ программада, 38 процентнь, «экономическа туhаламжа» гээшэдэ зорюулагдаха байна. Теэд энэншье дайн сэрэгтэ бэлэдхэхэ түсэбүүдтэй мүн лэ холбоотой юм. Энээнhээ хаража үзэхэдэ, дээрэ дурсагдаhанда үнэмшэжэ ядахаар бэшэ байна. США-гэй туhаламжа үзүүлхэмнай гэдэг оронуудта президентын эридэг мүнгэ зөөри туhаламжа болохогүй байна. Харин сэрэгэй захилнуудые абажа ашаг олодог Америкын сэрэгэй промышленностиин эзэдые баяжуулха хэрэгтэ эдэ мүнгэ зөөри зорюулагдана. Эдэ оронуудые Америкын эзэрхэг түримхэй сэрэгэй ябуулгануудта хабаадуулха, экономическа болон политическэ талаараа тэдэниие Америкэhээ дулдыданги болгохо гээшэ харин гүрэнүүдтэ үзүүлэгдэдэг «туhаламжын» гол зорилго болоно гэжэ США-гэй правительствын түлөөлэгшэдшье нюудаггүй байха юм. «Туhаламжа» үзүүлхэ программые бэелүүлгэ харин гүрэнүүдэй газар дээрэ сэрэгэй 250 база байгуулха арга США-да олгоо гэжэ президент Эйзенхауэр конгрессэ эльгээhэн бэшэг соогоо мэдүүлhэн байна.

Иимэ туhаламжа үзүүлхэ гээшэ Америкын налог түлэгшэдтэ өөhэдтэнь «туhатай» гэhэн хэбэртэйгээр үнэмшүүлхын тулада США-гэй хэблэл статьянуудые тон олоор толилжол байдаг. Дайн байлдаанда бэеэрээ хабаадаха хүнүүдые Америкын капиталhаа дулдыданги оронуудта олоходо, Холбоото Штадуудта тэдэниие олоhондо орходоо hураггүй химда байха гэжэ олон шэнжэлэгшэд убайгүйгөөр мэдүүлдэг. Корейн, националистическэ Хитадай (тайлбарилан хэлэбэл, Тайваниин), Турциин зэбсэгтэ хүсэнүүдые мүнөө үеын буу зэбсэгээр хангаад, тэдэниие дэмжэбэл, эды шэнээн американска сэрэгүүдые барижа байhанда орходоо hураггүй үнэгүй байха» гэжэ «Уолл-стрит джорнэл » газетэ бэшэнэ.

Харин гүрэнүүдтэ Америкын «туhаламжа» үзүүлхэ программа эдэ гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха зэбсэг боложо үгэхэhөө гадна, эгээн лэ хархис засаг түрэтэй оронуудые дэмжэхэ гэhэн зорилготой юм. Энэ программа дэлхэйн нилээд олон районуудта Америкын Холбоото Штадуудай эзэрхэлгэдэ туhалха гэhэн баhа нэгэ үүргэ дүүргэнэ. Тус программые бэелүүлэн, Америкын монополинууд хүгжэлтэ багатай, мүн экономическа талаараа түрүүшье оронуудай ажахые өөhэдынгөө хиналта доро абана. Тэдэнэй индустряа хүгжөөлгэдэнь hаад түбэг татана, өөhэдтэйнь зүрилдэдэг баруун оронуудые дэлгүүрhээ түринэ, гүрэнүүдэй хоорондо али алиндаа ашатай туhатай худалдаа наймаа эрхилэлгэдэ бэрхэшээл тохёолдуулна.

Америкын «туhаламжын» иимэ зорилготой байhанда США-гэй союзнигууд ехээр дурагүйтэдэг болоо. Америкын баяшуулай баруун Европын оронуудта шэнэ предприятинуудые бүри олоор баридаг, хуушануудые худалдажа абадаг боложо байhан тухай Англиин болон Франциин хэблэл hүүлэй үедэ ехэ сошордонгёор бэшэдэг болоо. «Англи наймаанда гаража байна» гэhэн ехэ удхатайхан гаршагтайгаар Англиин «Дейли экспресс» газетэдэ hаяхан хэблэгдэhэн байгаа. Англиин промышленна томо компаниинуудые американхидэй дахяад худалдан абаhан тухай газетэ мэдээсэhэн байгаа.

Корпорацинуудай капиталаа США-да байлганхаар гадаадын оронуудта гаргаа hаань hураггүй ашагтай байха гэжэ Америкын промышленностиин эзэдэй «Бизнес Уик» гэжэ журнал номер бүхэндөө бэшэдэг байха юм.

Америкын «туhаламжа» үзүүлхэ программада баруун оронуудай дурагүйтэдэг байгаа hаань, хүгжэлтэ багатай оронууд энэ туhаламжада бүри ехэ зэбүүрхэлтэйгээр хандана. Экономическа асуудалнуудай талаар США-гэй гүрэнэй секретариин орлогшо Диллон СЕАТО-гэй соведэй ээлжээтэ сессиие, Зүүн-Урда Азиин оронуудта Америкэhээ байдаг дипломадуудай зүблөө үнгэргэhэн байгаа. Тиихэдээ «Азида США-гэй нүлөөн нилээд hайжараа» гэжэ тэрэнэй хэлэбэшье, үнэндөө тиимэ бэшэ юм. Американецуудта «Азиин хүн зон ехээр дурагүйтэнэ, тэдэнэр бусадай «хүтэлбэрилгые» мэдэрхыс хүсэнэгүй» гэээд Англиин «Истерн Уорлд» журнал hүүлшынгээ номерто бэшэhэн байха юм. «Дотоодымнай хэрэгүүдтэ хододоол хамааралсажа байдаг гүрэн гэжэ Америкые Азиин бүхы оронууд тоолоно» гэээд журнал онсолон тэмдэглэнэ.

Дэлхэйн бусад оронуудта, тэрэ тоодо ойрынь хүршэнэр бологшо Латын Америкын оронуудта США-гэй нүлөөн муудажа байнхай. Америкын монополистнуудта өөрынь «ара талада»—Латын Америкэдэ тон ехэ бэрхэшээл тохёолдодог болоо гэжэ «Нью-Йорк Уорлд телеграм энд сан» hаяхан гомдолтойгоор бэшэhэн байна.

Hаяшаг сүлөөрhэн, экономическа талаараа бэеэ даанхай болохые эрмэлзэдэг оронууд Америкын «туhаламжада» hэжэглэхэ ёhоороол hэжэглэнэ. СССР болон социалистическэ лагериин бусад оронуудhаа США ямар илгаатайб гэхэдэ, Америкэдээ худалдаха аргагүй болоhон эд бараагаа эдэ гүрэнүүдтэ худалдахые тэрэ оролдодог, промышленностяа хүгжөөлгыень удааруулха гэhэн hэдэлгэ гаргадаг байна. Энээниие юун гэршэлнэб гэхэдэ, Нью-Йорк штадай агсан губернатор Гарриман, Советскэ Союзай эдэбхитэй туhаламжатайгаар баригдажа байhан Бхилаидахи (Инди) металлургическа заводые hаяхан хараад, hүүлээрнь статья бэшэhэн байгаа. Инди «дан түргэнөөр, тон ехэ юумэ хэхые оролдоно», теэд металлургическа завод барилгые яарууланхаар эдеэ хоолой зүйл элбэг болгоо hаа дээрэ бэшэ гү гэжэ этигүүлхые» энэ статья соогоо тэрэ оролдоhон байха юм.

Харин гүрэнүүдтэ «туhаламжа» үзүүлхэ программые конгрессэ баталуулха гэжэ Америкын зонхилхы хүнүүдэй оролдожо байhыень буруушаадаг хүнүүд США доторшье нилээд олон. Бусад гүрэнүүдтэ Вашингтоной үзүүлдэг «туhаламжа» гэдэгтэ тон ехэ мүнгэ зөөри гаргашалга Америкын империалистнуудай нэрэ хүндые дээшэлүүлнэгүй, харин улам унагаана гэжэ конгрессэй зарим гэшүүд заадаг байна.

Таба миллион хүдэлмэригүйшүүлэй бии байhан баримта США-гэй политическэ байдалда нүлөө үзүүлдэг байна. Энээниие юун гэршэлнэб гэхэдэ, профсоюзуудай конференци Вашингтондо hаяхан боложо, хүдэлмэригүйшүүл тухай асуудал зүбшэн хэлсэhэн байгаа. Америкын профсоюзуудай хархис хүтэлбэрилэгшэд дороhоо ехэ баалалтын хэгдэhэн дээрэhээ конференци зарлахые зүбшөөхэ баатай болоо юм. Тэдэнэр Америкын ажалшадай хүндэ хүшэр байдалда ажаhуудаг тухай конференци дээрэ үгэнүүдыешье хэлэhэн байна. Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, капиталистическэ «гуримда» дураа гутажа байhан олониитэ хүдэлмэришэдhөө таhаршажа болохобди гэжэ профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд айhан байгаа бшуу.

Америкын профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд орон дотор хүдэлмэригүйдэлгые сүм усадхаха шухала байhан тухай хэлэдэггүй байха юм. Ушарынь хадаа капитализмын үедэ энээниие туйлаха аргагүй гэжэ тэдэ өөhэдөө мэдэдэг.

США-гэй экономикын доройтожо, хүдэлмэригүйшүүлэй олон боложо байhан дээрэhээ «орон дотороо ядаралда орожо байhан хүнүүдтэ түрүүшын ээлжээндэ туhаламжа үзүүлхэ ёhотойбди» гэhэн эрилтэ хэдэг американецууд бүри олошоржо байнхай. «Советскэ Союзда, арадай Хитадта, социалистическэ бусад оронуудта хүдэлмэригүй хүн үгы, саашадаашье бии болохогүй, тиихэдэ ажалшадай байдал hайжаржал байдаг, тиимэhээ өөрынгөө орондо хүдэлмэригүйшүүлэй олон боложо байдаг тухай хөөрэлдэхөөр болоо бэшэ гү» гэжэ Америкын «Уоркер» газетэ бэшэнэ. Иимэ hанамжануудые американхид нэгэтэ бэшэ хэлэдэг боложо байнхай.

И. Лапицкий.

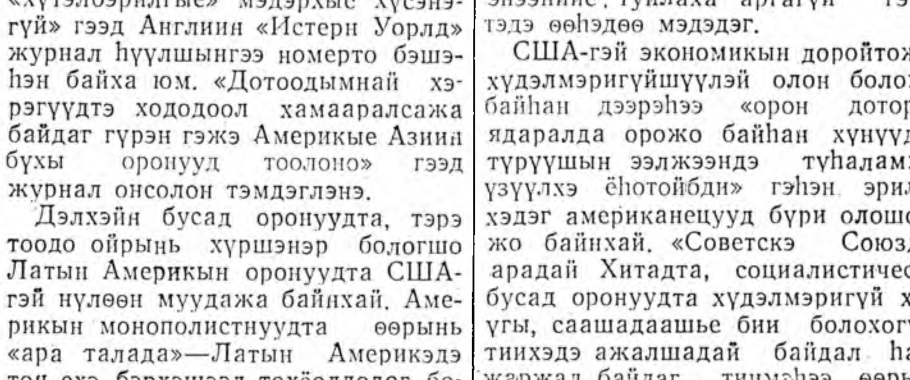

Чехословакиин Республикын томо предприятинууд шадар шэнэ посёлогууд бодхоогдожол байдаг. Пражска областиин Кладно город шадар майн 9-нэй нэрэмжэтэ посёлок баригдаа. Энэ посёлок үргэн сэхэ үйлсэнүүдтэй, болбосон зохидоор баригдаhан байрын гэрнүүд болон соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудтай юм. Эндэ шахтёрнууд болон металлургнууд ажаhуудаг. **Зураг дээрэ:** шэнэ посёлогой үйлсэдэ.

Чехословакиин телеграфна агентствын фото.

Англиин шахтёрнууд забастовко хэнэ

ЛОНДОН, апрелиин 18. (ТАСС). Оуглви (Гламорганширай хойто талын хуби) гэжэ нүүрhэнэй шахтын 1.700 шахтёр үсэгэлдэр забастовко соносхоод, хүдэлмэриин недели хороохо тухай эрилтэ хэhэн байна.

Уотстаунай (Уэльс) баhа нэгэ нүүрhэнэй шахтын 600 шахтёр забастовко хээ. Тэдэнэр ажалай эрхэ байдал hайжаруулха эрилтэ табяа.

Ажалай эрхэ байдалай муу байhые буруушаажа, 300 хүдэлмэришэнэй забастовко хэhэнhээ уламжалан Вумбуэллэй (Йоркшир) нүүрhэнэй шахтада хүдэлмэринь зогсоогдоо.

Гертер США-гэй гүрэнэй секретаряар томилогдобо

ВАШИНГТОН, апрелиин 18. (ТАСС). Америкын телеграфна агентствын Огастаhаа (Джорджия штат) мэдээсэhэнэй ёhоор, президент Эйзенхауэр гүрэнэй секретариин уялгые дүүргэгшэ К. Гертерые США-гэй гүрэнэй секретаряар томилоо. Энэ томилолгыень сенат баталха ёhотой юм.

Хүршэ областиин hонин

АГЫН СУУТА МЕХАНИЗАТОР

Шулуутай нютагта Дылгыровэй нэрэмжэтэ колхозой центр оршодог. Горхоной хоёр бэеэр олон модон гэр жэрылдэнэ. Баруун тээнь эхин hургуулиин байшан, зүүн тээнь колхозой правлени, клуб тобойлдоно. Нёдондонhоо нааша бүри томо, уужам клуб баригдажа захаланхай. Мүн колхознигуудай өөhэдынь хүсэ, зөөреэр бариhан гэр улам олошоржо байна.

Шулуутай нютаг түбхын түрүүндэ ажалша, малша, баатарлиг хүнүүдээрээ суурхадаг. Эхэ ороноо хамгаалжа, гадаадын дайсадтай тулалдаад, удаань дотоодын дайсадтай тэмсэhээр унаhан Дондок Дылгыровэй соло алдарые дурдая. Тэрэнэй нэрые нютагайнь колхоз абанхай.

...Үүр сайжа эхилбэ. Горхон дээрэ хоноhон манан hэмээхэн дэгдэнэ. Эндэ тэндэ айлнууд бодожо, үрхөөрнь сагаан, хүхэ, шаргал утаан мушхаран гарана. Улаан хадын бооридохи мантан сагаан гэрhээ утаан баhал бушхашаба. Газаагуурнь — зомгооhон, хүбхэн. Гэрэйнь хойгуур—шэб шэнэхэн сарай харагдана.

Гэрэй үүдэн гэнтэ «түрд» гээд, хоёр хүн (нэгэниинь эрэ, нүгөөдэнь эхэнэр) hубарилдаhаар гаража ерэбэ. Томошог хамартай, набтар hагад хүниинь сарай руугаа орожо, гурбан мөөртэй мотоцикл тэндэhээ гаргана. Нүгөөдэнь хорёогой үүдэ нээбэ. Эдэмнай—колхозой эрхим механизатор Цыденжаповтан гээшэ. Доржи-Хандань мотоциклээ хүршэгэнүүлжэ, мордоод:

— Баруун Жэбхээhэн ороод ерэхэм! Тэндэ нэгэ багахан заhабари бии!—гээд, хорёо сооhоо гүйлгэжэ гараад, баруун урагшаа табилуулна. «Моринойнгоо ама» шангахан барижа, баруун бэе гараад, дардам харгыгаар урагшаа зурышана. «Агтаншье» бухиндаhан юумэдэл урагшаа тэгүүлжэ мэдэнэ.

Огторгойн хасар улайржа захалба. Баруун Жэбхээhэнэй полиин станда хүн зон үнинэй бодонхой, трактор, машина хүнхинэлдэнэ. «Беларусиин» хажууда хоёр хүн хүдэлнэ, трактораа ябуулжа ядана.

— Доржи-Ханда ерэхэ бэлоо ёhотой, үсэгэлдэр дуулгаа hэм!—гэнэ нэгэниинь.

—Тэрүү ерэбэ бэшэ аал?—гэнэ нүгөөдэнь. Баруун Жэбхээhэнэй дабаан дээрэ монсогор хара юумэн тооhорон харагдаад, уданшьегүй Доржи-Ханда хүрэжэ ерэбэ. Мотоциклээ татажа, мэндээ хэлсээд, тракторай мэторой энэ тэрыень шэншэлжэ захалба. Доржи-Ханда тэрэнэйнгээ «үбшэниие» удааншье болгонгүй олобо. Хэдыхэн минута үнгэрөөд байхада, трактор «найтаа—найтааhаар» амилан хүршэгэнэбэ. Хоёр хүбүүд хүхилдэн, трактортаа hууxa, поли тээшээ харайлгаба. Доржи-Ханда магнайнгаа хүлhэ хамсыгаараа аршан, мотоциклдээ мордожо, Зүүн Жэбхээhэн руу табилуулба.

Доржи-Ханда колхоздо ороhоор хоёрдохи жэлээ боложо байна. Урда тээнь Агын МТС-тэ хүдэлhэн юм. Багаhаа хойшо түмэр түдэгэдэ ехэ дуратай байhан гэхэ. Эхин hургуули дүүргээд, Агын МТС-тэ хүдэлхэеэ ерэhээр, тэндээ арбаад жэл ажаллаhан байгаа. Энэ үе соо токарь, слесарь, гагнууршан, шофер гэхэ зэргын хэдэн мэргэжэл шудалаа. Агын МТС-эй харьяата колхозуудай ямар нэгэн холын полидо трактор, комбайнай эбдэрбэл—Доржи-Ханда үдэршье, hүнишье hаань гүйлгэжэ ошодог, заhабарилдаг hэн. Доржи-Ханда хэлэhэн үгэдөө хүрэдэг, hанаhанаа бэелүүлдэг зантай.

МТС-үүдые хубилгаха, бүхы машина, техникыень колхозуудта худалдаха гэhэн Парти, Правительствын шиидхэбэри таргахатай сасуу Доржи-Ханда колхоздоо ошохо гэжэ шиидээ hэн. Тэрэнэй хүсэл эрмэлзэлгые колхозой правлени hайшаажа, дууhаагүй гэрынь барижа үгөөд, хүндэтэй ёhоор өөрынгөө бүлэдэ оруулаа.

Доржи-Ханда Цыденжаповта адли хүнүүд Агын округто элон. Долоон жэлэй түсэб бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха хүсэлөөр дүүрэн хүнүүд коммунизмын орьёл өөдэ шармайн дабшана!

Д. Цыдыпов.

Бүхы Хитадай Арадай түлөөлэгшэдэй суглаа... сесси нээгдэбэ

ПЕКИН, апрелиин 18. (Т... Бүхы Хитадай Арадай түлөө... дэй хоёрдохи зарлалай сугл... (ВСНП) нэгэдэхи сесси м... эндэ нээгдээ. ВСНП-гэй 1.1... путат сессидэ ерээ. Тэдэнэй ... үйлэдбэриин түрүүшүүл, тар... эрдэмтэд, бага яhатанай тү... шэд, соёл культурын, искус... ажал-ябуулагшад бии. Хя... Арадай политическэ консульта... соведэй (гурбадахи зарлалай) ... хитадай комитедэй үсэгэлдэр ... дэhэн сессиин делегадууд В... гэй сессиин түрүүшын заседа... рэ байлсаа.

Мао Цзэ-дун, Чжу дэ, Лю ... ци, Чжоу Энь-лай, Сун Ци... Линь Бяо, Пын Чжэнь болон ... дай Арадай Республикын ... хүтэлбэрилэгшэд, демокра... партинууд болон ниитын орг... цинуудай түлөөлэгшэд сесси... зидиумдэ hунгагдаа.

Хитадай Арадай Республик... рүүлэгшэ Мао Цзэ-дун түр... заседани дээрэ түрүүлэгшээр ... жа, сессиие нээгдэhэн дээрэ ... хоо. Зал соо КНР-эй ... гимнын аялган hүр жабхала... гаар зэдэлээ.

Правительствын хүдэлмэри ... тоосоото элидхэлые КНР-эй ... нэй Соведэй премьер Чжоу ... лай хэhэн байна.

Эзэрхэг түримхэй ябу... тодорхойлхо комите... өөрынгөө зорилгы... дүүргэжэ шадабаг...

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин ... (ТАСС). Эзэрхэг түримхэй ... гые тодорхойлхо асуудалай ... комитет үсэгэлдэр хүдэлмэрэ... гээ. Тиихэдээ тус асуудалые ... дэмэл Нацануудай Органи... саашадань хаража үзэхэ ... тогтоохо тухай ООН-эй Гене... Ассамблеи XII сессиин т... үгэhэн даалгабариие дүүр... Эзэрхэг түримхэй ябуулгые ... рааршье тодорхойлхые бу... даг Холбоото Штадуудай, А... делегацинууд ехэ баалалта ... байна. Тиимэhээ зарим де... нуудай, тэрэ тоодо Советск... зай, Румыниин, Чехословак... легацинуудай буруушаалта ... комитет удаадахи заседаня... он хүрэтэр хойшолуулха ... шиидхэбэри абаhан байна. ... дэй заседаниие иимэ удаан ... хойшолуулхые Индонезиин, ... кын, Сальвадорой, Уругвай... гацинууд буруушааhан байх...

Советскэ Союзай түлө... А. А. Соболев түгэсхэлэй за... дээрэ иигэжэ мэдүүлээ. Ком... хи байдалай түлөө, эзэрхэг ... хэй ябуулгые тодорхойлхо ... зорилгэ шиидхэлгые унжага... hанай түлөө харюусалгые ... то Штадууд болон Англи т... олон тоото бүлэгүүд дааха ... Юуб гэхэдэ, эзэрхэг т... ябуулгые ямарааршье тэд... гые США болон Англи уда... соо буруушаадаг байна. Э... юундэ буруушааанаб гэхэдэ, ... баримталха» политикаяа ... дань бэелүүлхэдэмнай hаад ... байна гэжэ тэдэнэр тоолодо... бшуу. Комитет ООН-эй гэшү... лоhон олонхи гүрэнүүдэй hа... хараадаа абаагүй. Эзэрхэг т... ябуулга гээшые зүбшэжэ ... хойлхын тулада манай ор... циин саашадаа оролдолго г... эдэ гүрэнүүдэй арадууд ... байна бшуу гэээд А. А. Собо... лээ.

Эзэрхэг түримхэй ябуулга... тодорхойлхын тулада Нэг... Нацануудай Организацида ... даа эролдолго гаргагдаад ... hаань, энэ шухала асуудал ... татайгаар шиидхэгдэхэ бай... жэ советскэ делегаци гүнз... этигэнэ. Энэ асуудалые ши... мүнөө үеын тон шухала асу... —арадуудай хоорондын бат... удаан сагай эб найрамдал т... годо сэхэ хамаатай байна б... жэ А. А. Соболев онсолон ... лээ.

Филиппинэй арми... штабай начальни... Токио ерэбэ

ТОКИО, апрелиин 18. (Т... Японой зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ... буудай начальнигуудай нэг... бүлэгэй уряалаар Филиппин... миин штабай начальник ге... лейтенант Кабаль албанай х... мүнөөдэр Токио ерээ. СЕА... сэрэгэй советнигүүдэй зүб... hаяхан болоhоной hүүлээр Ф... пинэй генерал Япондо ерэб... зүблөөн дээрэ тэрэ Филиппин... легациие толгойлhон байгаа ... нютагай хэблэл мэдээсэнэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУ...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни —34-05, экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—24-74, писем и рабселькоров —40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01020. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. №